



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentiss Sanctissimæ Virginis Mariæ Matris Dei

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1726

VD18 80217915

Consultatio. XXX. Corona: ubi agitur de Coronatione SS. Virginis, quæ
etiam ets conclusio & corona totius hujus operis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45581

plum, & sequere illud, si vere devotus es Sanctissimæ Virginis: Benedicet te Deus æternum,

si inchoaveris & continuaveris hoc exercitium, quod omnino Sanctum est.



CONSULTATIO XXX.

Corona, ubi agitur de Coronatione Sanctissimæ Virginis, quæ etiam est conclusio & Corona totius Hujus operis.



Ale dicere volebam Charitativo meo Ductori, qui deduxerat me semper, mihi que addiderat animos mox ab initio itineris, quod suscepi, ut cognoscerem vastissimam amplitudinem excellentiarum Sanctissimæ Virginis. Sperabam à principio; me facile cogniturum illas, favente insigni doctrinâ, quâ noveram pollere ipsum; saltem confidebam, visurum me illarum præcipuas, quarum pulchritudinem exin considerare possem præ commoditate meâ; sed deinceps expertus sum, spem meam fuisse vanam, nimiumque debiles meos oculos ad supportandum tantorum solum splendorem. Si quidem verum est, modicum hoc, quod exin videre potui, esse serè nihil in comparatione cum rebus tot alijs perquam pulchris, quas non nisi admodum à longè percipi, quæque me, cum viderentur

mibi velut ignes Montis Vesuvij, nec Montis Atnæ, quibus appropinquare audeat nemo, ne forte consumatur, tam magno, sed æquo perculserunt timore, ut abire illas permiserim, admirando tantum easdem, & maluerim honorare illas venerabundo silentio, quàm profanare discursu humili & abjecto, sicut cum cæteris feci, ubi non immeritò vereor, me debitâ reverentiâ profectum non fuisse tanti Majestatem argumenti.

Incerim aspiciens me, uti credebam, ad metam itineris mei, persuasus, quod amplius sequi non possem Sanctissimam Virginem, eoque quod cælum rapuerit illam ex interiori hoc mundo, putabam, aliud mihi amplius agendum non restare, nisi ut applauderem ipsi de summâ, quâ replebatur, felicitate, meamque possiderem animam in pace contemplando pacem Animæ ipsius. Et hinc amplius nil meditabar, nisi grates respondere illi, qui tot bona mihi

D d d d d 2 im.

impedit obsequia, ut prolequerer ipsum æquissima grati animi significatione, antequam separarer ab illo.

Sed, inquit mihi, tempus non est subsistendi in itinere tam jucundo: Nondum aspexisti id, quod est præcipuum, nec id, quod magis est magnificum inter excellentias Sanctissimæ Virginis. Inveniri oportet triumphalem ipsius in cælos ingressam; assistere oportet splendidissimæ coronationis ipsius Cæremonie: Quæcunque tibi visa sunt hucusque magna, comparari non possunt cum ijs, quæ restant adhuc videnda: Et desuper paucorum verborum complexu depinxit mihi tam splendide Majestatem gloriæ ipsius, ut crederem audire me Angelum è cælo, existimans possibile non esse, ut quisquam loquatur ita de prodigijs Regni Dei, abs eo, quod contempserit illa.

Experiebat tunc congeminari in me reverentiam ac venerationem, quæ semper prosecutus sum ipsum, & dicebam illi: Vestrum est, ô Beati Spiritus (ex horam enim numero esse credebam Doctorem & Ductorem meum) vestrum est contemplari Sanctissimam Matrem Dei in plenâ meridie ipsius gloriæ; sed nimium est pro nobis miseris terræ vermiculis, qui non nisi reptamus hic in pulvere; nostrum non est attollere Caput, vel aperire solummodo oculos ad aspiciendum cælum;

quid enim nos scimus, ejusmodi cælum Empyreum contineat rotas? provolvam me hauri, & provolatus manebo ad pedes ipsius: sed elevavit, mihi que addens animum dixit: Constans esto, nec metue; probè id novi; sed deducam te (saltem in Spiritu) ad aspiciendum visionem hanc magnam, quæ demonstrata fuit Sancto Joanni in Apocalypsi: *Signum magnum in cælo, Mulier amicta sole.* Videbis Sanctissimam Virginem omni resurgentem Majestate, exaltatam in Throno dignitati Matris Dei consentaneo, coronatam sideribus cæli, totam amictam splendoribus solis, totamque circumfulata magnificentijs Regni Dei.

Deseramus terram, & abiciamus è manibus nostris cunctas terrarum caducarum imagines; sit mens nostra pura, tranquilla, attenta & intenta, ut sit idonea ad recipiendum idæas pulchritudinum cæli, quæ incomparabiliter transcendent ea omnia, quæ conspiciuntur in terris: & ideò recollige te, ora paulisper, & cogita, aspiciendas non esse res cæli eodem oculo, quo aspiciamus illa terræ; nec cogitandum aut loquendum de Matre Dei, uti fieri posset de cunctis alijs creaturis: Obedio; & cum paululum secessissem, mansi aliquandiu in silentio; quod ipsum fecit & ipse; & exin, ecce quid mihi locutus sit.

ARGU.

Quomodo nos disponere debemus ad contemplandum res cæli.

ARGUMENTUM.

Multitudo & pretiositas Coronarum Sanctissimæ Virginis constituunt pulchritudinem Triumphus ipsius.

ARTICULUS I.

LEva oculos ad contemplandam excellentiam Triumphus Sanctissimæ Virginis in Assumptione ipsius; & aspiciens ipsam totam resurgentem gloriâ totam refertam magnificentiis, totam circumfusam Coronis. Interrogas, unde hæc omnia proficiuntur in ipsam? Quis exstruxit ipsam omni hoc magnifico apparatu? Dicitur tibi; Filium ipsius Unigenitum JESUM Christum. Sed occur excipere is ipsam voluit tanto cum honore, cum videatur ipsam fuisse, quæ humiliaverit & redegerit illum in summas miseras?

Considerando totam Oeconomiam ac dispositionem Mysterij Incarnationis, ubi Sanctissima Virgo fuit agens & causa efficiens unâ cum sancto Spiritu, non videbis nisi longam quandam seriem tam barbararum ac crudelium acceptationum, humiliationum, exspoliationum ac miseriarum, quibus oppresserunt Majestatem Filii Dei, ut illæ sint visibilis quædam & manifesta imago infinitarum injuriarum, quibus peccatum invisibiliter profcindit & sauciat Deum. Siquidem inprimis suprema ado-

randi hujus verbi magnificentia non solum deprimatur & humiliatur, sed exinanitur juxta phrasin Sancti Pauli Apostoli: *Scipsum exinanivit*: Secundò supremus hic mundi Monarcha, quem cæli cælorum capere non possunt, conspectus fuit captivus, Augusto & obsecro inclusus Carcere, ubi & notabili admodum tempore detentus fuit. Tertio exspoliatus est omni suæ gloriæ splendore, ut conspiciendum præberet se mundo velut pauperimum inter homines. Quarto obvelati sunt ipsi oculi; & parum abest, quin dicam, excæcatus est, ut ejusmodi formaret gressus, qui totidem videbantur fatuitates oculis sapientium hujus mundi. Quinto exspoliatus est omnibus thesauris suis, & hic Omnipotens totius universi Dominus in tantum redactus est paupertatem, ut coactus fuerit mendicare panem suum. Sexto exutus est honoribus omnibus voluptatibus, omnibus delicijs vitæ humanæ, ut obrueretur miserijs & amaritudinibus, quæ nutrent ipsam pane lacrymarum atque dolorum. Septimo passus est persecutiones, injurias, calumnias, accu-

D d d d d ; tatio.

lationes, sententiam mortis, & quidem mortis non minus probro-
fa. Unico verbo, si consideretur
tota series Incarnationis Salvato-
ris nostri, videre hic est non nisi
injustitias, non nisi indignissimas
acceptationes Majestatis Dei.

Nihilominus ad statum hunc re-
degit ipsum Sanctissima Virgo per
Nativitatem ipsius temporalem:
siquidem Deus Pater non nisi ma-
gnificentias confert ipsi, per Na-
tivitatem ipsius æternam; sed San-
ctissima Virgo conspirans cum
Spiritu Sancto, & Spiritus Sanctus
cum illâ, redegerunt ipsum velut
ad nihilum, vestiendo illum carne
humanâ: Si quis alius, quàm Spi-
ritus Sanctus, qui infinitus est amor;
& si quæ alia, quàm Sanctissima
Virgo, quæ Mater est pulchræ di-
lectionis, exercuissent ejusmodi
sevitiam in proprium Filium Dei,
crederetur, has fuisse affectas, quæ
punire satis non potuissent ab om-
nipotenti brachio Dei; sed amo-
ris admiranda prorsus est indoles!
quidquid oritur ex eo, tam acce-
ptum est Deo, ut maximæ inju-
riæ, & ipsamet mors ipsi sint de-
licia, seque ex eo ipse se obliga-
tum agnoscat, quando injuria præ-
ficiuntur ex amore divino.

Hoc est, quod Sanctum Ber-
nardum rapuit in admirationem,
dum exclamat: *O amoris vim!
quid violentius? de Deo trium-
phat Amor.* O Amor divine!
quanta est potentia tua? tu supe-

raſti Omnipotentem; tu protractaſti
ſci illum, exſpoliaſti, ad ſummam
redegiſti impotentiam. Admiror,
quod ita ipſum accipiendò acce-
prus ſis ipſi, tu replet ipſum hono-
re, gaudio, magnificentiâ, ita ut
nunquam conſpectus ſit magis
glorioſus extra ſeipſum, quàm per
omnes humiliaciones Myſterij In-
carnationis & Redemptionis ho-
minum. O Amor Omnipotens,
Amor infinite, quàm admiranda
tua eſt indoles! quàm incompre-
henſibilia ſunt conſilia tua! tua
ſævitia ſunt delicia, tua tormen-
ta ſunt fomenta, tua ſupplicia ſunt
beneficia, tua humiliaciones ſplen-
doreſ ſunt gloriæ, tua exſpolia-
tiones ſunt divitiæ, & tua vindi-
cæ tenuitaciones ſunt ſplendiſſi-
mæ: *Sic Amor vindicat.*

Sanctus Petrus Chryſologus con-
ſiderans, quâ ratione optimus il-
le Pater receperit Filium ſuum
prodigium revertentem in domum
ſuam; quòdque in multam om-
nium injuriarum ſibi factarum,
amor paternus nunquam non in
corde ipſius dominans, coegerit
illum, ad amplectendum ipſum ab-
ſequeſſimè, eſt reſtituendum
quòque eundem illicò in poſſeſſio-
nem hæreditatis ſuæ, exclamat to-
tus abreptus gaudio, ad intuitum
ſpectaculi tam inuſitati: *Sic Amor
vindicat!* Itane ergò ſe vindicat
amor? itane obruit beneficijs il-
lum, à quo eſt obrutus injurijs?
Vellem libens inſerere hæc verba

ori

Chryſo-
logus ſerm. 2.
de prodigo.
Amor ha-
bet vindi-
cæ ſuaſ-
que ac-
odium, ſed
omniò
contrariat.

ori Salvatoris mei, JESU Christi: Divina hæc Majestas, an nihilata in utero Sanctissimæ Virginis, induta carne passibili atque mortali, dicere posset: Malè acceptus sum, sustinui omnem violentiam, quæ sub amoris pondere ac potentia sustineri potest; triumphavit de me amor, quomodo voluit; hominum omnium culpam & causam conjicio in Matrem meam, quæ in statum tam miserabilem & abjectum redegit me; siquidem sine illa forem impassibilis; vindicabo me adversus illam, sed ratione, quâ se vindicat amor.

Quot sustinui injurias, tot summam de illis vindicatas. In primis, quia humiliavit me, meque constrinxit uteri sui ergastulo, exaltabo illam super Thronum altissimum gloriæ; sic amor vindicat. Secundò, quia expoliavit me meæ splendoribus gloriæ, meque despicibili induit sacco, in quo velut peccator apparui, ipsam volo totam amictam esse sole, & resurgere perpetuò meæ splendoribus Divinitatis; sic amor vindicat. Tertio, quia excæcavit me, meque redegit eò, ut facerem tanta ac talia, quæ habita fuere coram sapientibus mundi, velut fatuitates ac insanix, introducam ipsam in thesauros infinitæ meæ sapientix, & sapientissimam esse volo ipsam in universo Regno Dei; sic amor vindicat. Quarto, quia ligavit mihi manus, meamque de-

jecit omnipotentiam usque ad infirmitatem Infantis, vindicabo me, & dabo illi tam absolutam atque perfectam in Imperio meo potestatem, ut de omnibus, quomodo voluerit, possit disponere, suæque omnia subicere potentia, à cælorum vertice, usque ad abyssum inferni: sic vindicat amor.

Quintò, quia exuit me omnibus meis divitijs, meque in paupertatem adduxit velut vermiculum terræ, inducam ipsam in possessionem omnium thesaurorum meorum, ita ut velim omnes meas coronas pertinere ad ipsam, ipsaque disponere possit non solum de omnibus bonis meis, sed de me ipso pro suo arbitrio: sic amor vindicat. Sextò, quia omnes subduxit mihi voluptates, meque nutritivit pane doloris & amaritudinum vitæ mortalis; degustandos præbebo illi dulciores vitæ æternæ tantâ cum abundantia, ut semper sanctè futura sit ebria à delicijs & voluptatibus Domus meæ: sic amor vindicat. Et tandem ut summam de ipsâ summam ultionem, cum fecerit me mortalem, faciam ipsam immortalem; cum ipsa me exposuerit contemptibus hominum, exponam ipsam perpetuè venerationi Angelorum; Cum, quod accepi ab ipsâ, non nisi spoliolum fuerit & præda mortis, quod ipsa accipiet à me, erit fons vitæ immortalis, vitæ divinæ, vitæ beatæ in omnem æternitatem: sic amor

Septem
vindicat
amoris,
quæ corre-
spondent
septem in-
jurijs, qui-
bus ille af-
fecit JE-
SUM Chri-
stum.

ysolo-
ferm.;
prodigo,
or ha-
vindi-
suis
te ac
am, sed
sind
trariet.

mor vindicat. Ecce ipsius mentem, jam cepit consilium, aspice deinceps ipsius executionem, & probe considera, quantâ effluit Mater hæc Admirabilis gloriæ abundantia, quantâ æternorum bonorum

immensitate sit locupletata, & quantis quâque pretiosis sit circumseptâ coronis; si hæc videris, videbis aliquid magnificentiarum Assumptionis ipsius.

Assumptionis ipsius.

ARGUMENTUM.

Prima Corona Sanctissima Virginis; Elevatio sublimis Throni ipsius.

ARTICULUS II.

Quid intelligatur per elevationem Throni in celo.

Quando loquor de elevatione alicujus Throni in gloria, id non consistit, ut collocetur in loco quodam sublimiori; siquidem locus respicit corpus, & non animas; & Thronus non significat sedem & cathedram quandam materialem, in quâ resideat corpus. Elevationes in celo spirituales sunt & divinæ, alteriusque conditionis, quàm illæ corporum: illæ, quæ concernunt animas, attollunt ipsas supra omnem circumferentiam locorum, usque in ipsam immensitatem Dei, quæ terminum non habet: Tanto sublimior est anima, quanto plus habet similitudinis cum Majestate Dei; quæ propius accedit ad perfectiones ipsius, & infinitam ipsius magnitudinem & excellentiam, est sublimior. Quando igitur dicimus, Sanctissimam Virginem esse Thronum Dei in celo Empyreo, dicere volumus, ipsam proximè accedere ad sanctitatem & omnes perfectio-

nes Dei, & ex hoc sublimiùs effulgere ipsius gloriam. Sed quâ ratione concipi & intelligi potest sublimis hæc elevatio. Ecce tibi illarum aliquam, quæ hæc in re te multùm juvare poterit.

Audi Ecclesiam, quæ applaudit gloriam Triumphus ipsius, plenâ modulatur voce in Festo Assumptionis ipsius: *Exaltata est Sancta Dei Genitrix super Choros Angelorum ad cœlestia regna.* Hac super re plures celeberrimi Theologi, pluresque Sancti Patres discutiunt egregiè, ut suum attollant animum velut per gradus, usque ad sublimitatem Throni Sanctissimæ Virginis: Et ecce aliqua principia, quibus firmant & stabiliunt suos discursus.

In primis certum est, quod ubicunque est ordo, ibi sit subordinatio; siquidem in hoc consistit Essentia ordinis; quæ aliud non est, quam dispositio rerum secundum prius & posterius: Non est ordo, sed

Discursus, à quo aliter concipitur sublimis Elevatio

sanctissimae Virginitatis. sed confusio & turbatio in rebus, si disposita non sint hac ratione, ut unaquaque sit in loco & gradu suo, minus vel magis sublimi, juxta suum meritum. Jam dubitari non potest, quin omnes novem Angelorum Chori, & tres Hierarchia, quibus dividuntur, in pulcherrime dispositi sint ordine; oportet igitur inter ipsos esse subordinationem, quae facit, ut unus aequalis non sit alteri, sed omnes & singuli transcendant alios in perfectione, in dignitate, in gloria. Et haec mysteriosa Jacobi Scala est, in qua is vidit ascendere Angelos: Quilibet scalae gradus particulare suum obtinet locum, alius quidem suum tenet supra primum; & alius supra hunc & alius adhuc supra, in proportionata quadam inter se distantia.

Omnes Angeli sunt inter se subordinati. Primus est paulisper elevatus a terra: Secundus altero tanto magis, & tertius tertio tanto magis, & quartus quater tanto magis, & quintus quinquies tanto magis a terra est elevatus; sic de sexto, sic de decimo, sic de centesimo, sic de omnibus alijs, usque ad altissimum: Et omnia haec, quae sunt in ordine, sic collocata sunt in subordinatione. Cum ergo dubitari non possit, quin Deus disposuerit omnes caelestes Intelligentias, omnes sunt in tali subordinatione, ut nullus Angelus sit alteri aequalis; sed unus semper perfectior & sublimior in gloria altero.

Sanctus Thomas docet, quod
B. P. Isaac, Consultat. Tom. III,

impossibile sit, duos omnino esse aequales; imò dicit & docet liberè, quemlibet specie differre ab altero; quod est, ac si dicat, tantam esse differentiam inter Angelum & Angelum, quanta est inter bestiam & hominem. Res sanè consideratu stupenda est, quod supremus Creator produxerit tot millionum milliones Angelorum, & hos omnes diversos specie, quorum unus semper nobilior sit altero: Sed nihil impossibile est Omnipotenti. Ecce igitur primum principium, quod Theologi ponunt velut indubitatum; Et est subordinatio quaedam in omnibus Angelis.

Secundum est, quod illorum numerus tantus sit, ut non solum transcendat illum cunctorum hominum, qui extiterunt, qui existunt adhuc, & qui existunt usque ad finem saeculorum, sed tantum transcendat illos, quantum numerus nonagesimus nonus transcendit unicum solum. Id deduci potest è parabola, quam refert Sanctus Lucas de ovis errante, quam Sanctus Cyrillus, & alij patres ita exponunt. Unica ovis errans est totum genus humanum, quod erat perditum recedendo ab obedientia Dei in personam Adae; Bonus Pastor venit inquisitum ipsam in deserto hujus mundi, ut supra humeros suos reportaret illam ad gregem & in ovile; Et nonaginta novem sunt Angeli, qui non peccaverunt. Vide, quantum illorum numerus

Eccccce

ex-

D. Thom:
1. p. q. 42.

Luc. 15.
1. Cyrillus
catech. 15.

Numerus
Angelo-
rum cen-
ties major
est illo ho-
minum,

excedere debeat numerum hominum.

D. Thom.
ubi supra.

Sed quod magis stupendum est, S. Thomas post Sanctum Dionysium Areopagitam, qui duo testes sunt auctoritatis maximæ in Ecclesia post Apostolos & Prophetas:

Areopag.
de Hier.
arch. Ec-
clesiast.

Hi duo pro certo tenent, numerum Angelorum tam esse prodigiosum, ut non solum transcendat illum cunctorum hominum, sed illum omnium animalium in terrâ, omnium voluorum in aëre, omnium piscium in mari, omnium arborum in cælo, omnium arborum in Sylvis, & universaliter omnium individuorum naturæ corporalis:

Prodigiosa
multitudo
Angelorum.

Rationem hujus afferunt, quod, quanto res propius accedunt ad magnitudinem infinitam Dei, tanto plus ex illâ participant, tantoque majores sint omnibus modis, quibus esse possunt, id est in numero, in dignitate, & in omnibus, quæ magnam reddere possunt

aliquam creaturam; & quanto magis remota sunt à magnitudine Entis Entium, tanto magis accedant ad nihilum, tantoque plus participant ex illius vilitate, sintque res parvi valoris. Jam natura Angelica est creatura, quæ proximius accedit ad esse DEI, eoque sit spiritualis, æterna, incorruptibilis; & contra naturam corporalem magis distat & recedit ab eo, eoque sit materialis, & materia summè propinqua & vicina sit nihilo. Et ex hoc optime deducunt, verum igitur esse, numerum Angelorum esse majorem illo omnium individuorum Naturæ corporalis.

Positis his duobus principijs, velut fundamentis solidis; quibus superadificat discursum suum; ecce, quâ ratione attollant illam (nempe Sanctissimam Virginem) per gradus, usque ad altitudinem omnino incomprehensibilem.

§. Unicus.

Scala spiritualis, per quam ascendendum est ad Thronum Sanctissimæ Virginis.

AUDIO Ecclesiam cantantem in triumphali Sanctissimæ Virginis Assumptæ Fæsto: *Exaltata est Sancta DEI Genitrix super choros Angelorum ad cælestia regna;* & recipio hanc veritatem velut articulum fidei meæ. Annuntatur ipsa paucis quidem verbis, sed dum penitus considero, quid

significet, intueor magnificentias; quæ absorbent totum animum, quæque in infinitum ex crescere mihi videntur: Siquidem ex unâ parte scio, numerum Angelorum transcendere illum omnium individuorum naturæ corporalis, qui innumerabilis mihi videtur; ex alterâ parte novi, non esse hanc

hanc multitudinem quandam confusam, qualis esset cumulus quidam arenæ; sed ipsos omnes collocatos esse in ordine tam pulchro, ut alij transcendant alios in excellentiâ & gloriâ; Aspicio igitur illos, velut ingentem aliquam scalam, cujus gradus excurrunt quasi in infinitum: Non inveniam autem hic elevationem Throni DEI, id est, sublimitatem gloriæ Sanctissimæ Virginis, nisi transiero hæc omnia, eoque verum sit, exaltatam ipsam esse super omnes Choros Angelorum.

Primus ad-
nifus, ac
illuc
ascendatur
qui jam at-
tollicim
sublime.

O DEVS! ad quam prodigiosam sublimitatem deducit te hæc scala, si sequaris illam, hicque firmum tenere te possis, citra quod ascendenti circumagatur tibi caput vertigine! Incipe ab Angelo novissimo, & cogita ipsum possidere: unum gradum gloriæ dignum Angelò Beatò; ascende ad secundum, & videbis altero tanto ipsum plus habere; ascende ad tertium, & tertio tanto plus habebit; sic de quatto, & de quinto, & de sexto, & de omnibus alijs, quorum quilibet super altero sublimior erit aliquo gradu: Numerata sic successive illos, unumque post alterum, & semper sic crescere in animo tuo gradum sublimiorem ipsorum gloriæ: An comprehendere poteris, quanta futura sit sublimitatio gradus centies millesimi? Immo rare hic paulisper, & explora intellectum tuum, ipsamque inter-

roga, an id bene intelligat: Eheu! jam est confusus & perturbatus, & nihil capit, nec intelligit ex eo; eoque Angelorum tam ingens sit numerus, ut transcendat omnia individua Naturæ Corporalis.

Nihilominus novum adhibe conatum, & semper numerans illos successive, unumque post alterum, vide an assequi & comprehendere poteris sublimitatem centies miliesimi? quâ ratione inquires? hoc mihi est impossibile; & tamen nondum transieris trium Hierarchiarum infimam & minimam; siquidem ipsorum numerus longè adhuc major est. Quantum iter tibi igitur conficiendum, dum successive numerandi tibi erunt omnes Angeli Hierarchiæ secundæ, quorum numerus multò adhuc est major illo Hierarchiæ infimæ, juxta doctrinam Sancti Thomæ: Si numeraveris ex n à novissimo usque ad primum, comprehendere aditens sublimitatem ipsorum gloriæ, an assequi unquam poteris ipsius metam? O DEVS, quanta abyssus! Sole cognatio mortificationis hujus atque conatus percellit horrore animum, ipsum obruit, & quasi absorbet: Et tamen aberis adhuc longè, & nondum dicere poteris, invenisse te sublimem Elevationem Throni Sanctissimæ Virginis, eoque verum sit, ipsam exaltatam esse super omnes Choros Angelorum.

Secundus
aditus, qui
magis ad-
huc atrol-
lic.

Ecc eee 2.

Quid

Adversus
tertius, qui
adhuc ma-
gis atrollit
absque
menturâ.

Quid igitur erit, dum transire oportebit adhuc sublimissimam ex omnibus Hierarchiam, compositam ex innumerabili multitudine Thronorum, Cherubinorum, & Seraphinorum, numerando successive omnes, & videndo excrefcere semper ipsorum gloriam, juxta proportionem Numeri, quem complectentur? Ubi eris, antequam attigeris sublimitatem gradûs primi Seraphini in cœlo? Cogita ipse tecum, quantum absis ab eo, ut concipere id unquam possis, quantumvis habueris solus omnes omnium simul hominum intellectus? Siquidem hic Seraphinorum primus plus magnitudinis habiturus est ipse solus, quam omnes reliqui simul Angeli: Sicut maximus numerus complectitur in se omnes aliorum numerorum unitates, illôsque aliquâ unitate adhuc excedit: Exempli gratiâ, numerus centesimus includit omnes numeri nonagesimi noni unitates, hâsque unâ adhuc transgreditur unitate.

Sanctissima
Virgo sub-
limior est
in gloriâ,
quam pri-
mus Sera-
phino-
rum.

Sed quando etiam comprehenderis Elevationem primi Seraphini, nondum attigeris Thronum Sanctissimæ Matris DEI; audies adhuc Ecclesiam plenâ tibi voce cantantem: *Exaltata est Sancta DEI Genitrix super Choros Angelorum ad cœlestia Regna*; Super altissimam nimirum Angelotum Hierarchiam. Sed de hoc noli mirari: omnes Angeli sunt servi, ipsa sola est Mater DEI; an mirum

sit, si Mater Principis æstimetur magis ab ipso sola, magis honoretur ab ipso, quam omnes simul servi? Ipsa Mater est Admirabilis, cujus gloria ad minimum tam incomprehensibilis est Angelis, quam gloria Angelorum nobis incomprehensibilis videtur.

Est quidem aliquid, dicere, Gerlon. tract. 4. in Magaf. quoddam Sanctissima Virgo exaltata sit super Choros Angelorum novenos; sed hoc non sufficit: Plures celeberrimi Theologi pro certo tenent, particularem quandam esse Chorum pro ipsâ solâ, & dilectissimo ipsius Filio, incomparabiliter sublimiorem omnibus novem Angelorum Choris. Lege Gerlonem; Is expressis verbis id scripsit tractatu quarto super Magnificat, ubi distinguit tria genera Hierarchiarum: Supremam, quæ est Divina; Mediam, quæ est Divina & Humana; & ultima, quæ est nonnisi pro creaturis. Divina, Est Hierarchya particularis pro Jesu Christo & Sanctissima Matre ipsius. tota plena est tribus adorandis Personis Sanctissimæ Trinitatis, & nulla præter hanc hic admittitur: Infra hanc primam est immediatè Hierarchia secunda, quæ non admittit nisi duas solas personas, quæ replent ipsam totam integram; & sunt JESUS Christus, ac Sanctissima Virgo; & nonnisi ipsæ intrare possunt hunc Ordinem: Et tertia, quæ composita est ex Angelis & Beatis, est infra hanc secundam, ita ut Sanctissima Virgo teneat quasi medium inter DEUM & Creaturas;

tas; subjecta soli DEO, superior omnibus cæteris creaturis.

Si cogitares vel loquereris de illâ solùm, sicut de creaturis Sanctissimis, & summè in gloriâ sublimitatis, nimis id parum esset pro Sanctissimâ Virgine, eòquòd sit ipsa supra omnes creaturas: Si velles cogitare aut loqui de illâ velut de DEO ipso, id nimium pro illâ foret, eòquòd sit infra DEUM; ipsa particularem suam habet in gloriâ ordinem; ipsa totam replet suam Hierarchiam, quæ tenet medium, DEUM inter, & omne id, quod DEUS non est, ubi commune nihil habet, nisi cum solâ Personâ Filij sui Unigeniti: Ipsorum vinculum est inseparabile, ipsorumque gloria non solùm est æqualis, sed est communis utriusque; vel ut melius dicam, uter verbis devo-

tissimi Arnoldi Carnotensis, non nisi est eadem in ambobus: *Filij gloriam cum Matre, non tam communem iudico, quàm eandem.*

Arnoldi;
Carnot.
tractat. de
laudibus
Virg.

Et sic ipsa, quæ aliàs fuit carcer vel ergastulum Majestatis infinitæ DEI, annihilata quasi in castissimo utero ipsius, evasit in Thronum sublimissimum ac splendidissimum ipsius gloriæ: *Sic amor vindicat: O DEVS, quàm bonum est, incidere in manus ipsius! O mi DEVS, quàm bonum est, relinquere se ipsius potentie! faciat nobiscum, quidquid voluerit, nunquam amabilior est, quàm quando se vindicat pro indole suâ. Jam vides, quàm inceperit magnificè, deinceps vide, quomodò ulterius adhuc suas propulerit.*

vindictas.

* *

ARGUMENTUM.

Secunda Corona Sanctissimæ Virginis, est splendor gloria ipsius.

ARTICULUS III.

OMnia tam magnificè resplendent gloriâ in infinitâ Majestate DEI, ut Sanctum Evangelium nobis dicat, ipsum non solùm esse lumen, quòd omnes expellat tenebras: *Quoniam DEUS lux est, & tenebra in eo non sunt ulla: Sed etiam Regis Propheta adjungat, quòd splendor ipsius refulgeat quòque in vesti-*

mentis ejus, & ipse non nisi vestitus sit lumine: *Amictus lumine sicut vestimento.*

Plal. 107.
v. 2.

Et tamen alicujus percipio que-
relas, qui erat ipsius figura, ac si
ex ipsius proficiscerentur ore: *Spo-*
liavit me gloriâ meâ. Sanè vide
te fuit magnum hunc æternitatis
Solem Ecclipsatum in tempore, &
redatum in statum adeò obscu-
rum,

Job. 19.
v. 9.
Nihilomi-
nus Expo-
situs est
suâ gloriâ,
& indatus
confusio-

Eec eec ;

rum,

Deus Essen-
tialiter est
lux & glo-
ria.

1. Joan. 1.
v. 5.

rum, ut nihil apparet in eo vel minimum luminis, nec ullus gloriae aut magnificentiae radius; sed potius tantum abjectionis & obscuritatis, ac species tam contemptibilis, ut Propheta depinxerint ipsum absque formâ, absque decore, nominantes ipsum *opprobrium hominum & abjectionem plebis*: Tune es, ô Majestas infinita, quae essentialiter es Lumen, quaeque imensos producis splendores in te ipso, illósque effundis extra te in creaturas tuas, ut constituas magnum aeternitatis Beatae diem pro omnibus Sanctis tuis? Tune ipse es, quem totum video deformatum? Hem quis te ejusmodi redogit in statum?

psal. 21. v. 7.

Amor contans cum sanctissima Virgine accepit ipsum velut Regem exspoliatum,

Amor est, responderet mihi, Ecce maximarum Victoriarum unam, quam reportavit de me. *De DEO triumphat amor*. Ipse una cum Matre meâ & per illam contemptibili modo sacco induit carnis mortalis; Et ego, qui amictus eram lumine, tam profundis inveni involutum me tenebris, ut aspiceretur in me nec minimus gloriae meae radius, & apparerem in teris vultu novissimus hominum. Amor Omnipotens cum Matre meâ, & ipsa cum amore exspoliavit me meae splendoribus gloriae: spoliavit me gloria meâ. Non dico, quod omninò ademerit mihi ipsam; siquidem tam essentialis, tamque necessaria ipsa mihi est, ut impossibile sit, me magis illam perdere, quam Divinitatem

meam. Sed illa me hâc exspoliavit, sicut qui exspoliaret al quem Regem purpurâ suâ, ipsumque indueret non nisi vestimento vili & abjecto; non desineret is quidem esse Rex, esset tamen Rex exspoliatus, & probrosissimè acceptus; Sicque vili amictus, quem accepi à Matre mea, me reddidit incognitum, meque exposuit contemptibus hominum.

Sed de hoc vindicabo me eâ ratione, quâ amor se vindicat; pro amictu tam vili, quo obvelavit ipsa splendores gloriae meae in vitâ mortali, ipsam in aeternum vestiri volo splendoribus Divinitatis meae: ita loquitur hâc super te Sanctus Bernardus: *Vestis illum substantia carnis tuae, & vestit ille te Gloria Majestatis suae*. Admiranda sanè amoris vindicta; eòquod conculsent ipsa Solem divinum veluti sacco, illumque in purissimo suo absconderit Utero, ipsa vestietur Sole, ipsoque pretiosissimè videbitur adornata in conspectu omnium Creaturarum; in magnificentia triumphi sui: Sol erit paludamentum ipsius Regale, & amictus gloriae ipsius: *Mulier amicta Sole*.

Et nonne splendidissimo hoc ornatu amictam à se visam esse in caelo, affirmat in Apocalypsi Sanctus Joannes? Et signum magnum, inquit ipse, apparuit in caelo; *Mulier amicta Sole*: Et qua prodigiosa hæc visio ostensa ipsi fuit post Assumptionem Sanctissimæ Virginis, dubi-

3. Bernardus de Verbis Apost. Vindicta amoris.

Apoc. 11. v. 11.

Sanctus Joannes vidit ipsam amictam sole, & hic sol est lumen gloriae.

Totum men gl... de hu... Domi... & hic sol est lumen glo... riaz.

dubitari quasi non potest, quin ipsamet fuerit in personâ, quam ille aspexit in pleno splendore gloriæ suæ. Sed ingens hæc lux, quæ circumfulsit illam in formam amictûs, non erat sol materialis, qui illuminat totum inferiorem hunc mundum, sed alius quidam erat multò nobilior absque comparatione: Et quid iudicari potest, nisi quòd sit lumen gloriæ, de quo loquuntur Theologi, quando dicunt, quòd creatura capacitatem non habeat aspiciendi Deum, nisi eleuetur supra conditionem suam naturalem; quòdque, licet essentia divina ex se ipsâ sit summè visibilis, eòquòd infinita quædam lux sit, nihilò minus sicut oculi nostri Corporales virtutem non habent aspiciendi in facie solem in plenâ suâ meridie, ita adhuc magis impossibile sit cuicumque intellectui creato clarè aspicerè essentiam Dei in Majest. te gloriæ suæ, solâ virtute suâ naturali.

Opus igitur est, ipsum attolli

supra se ipsum; opus est ipsum firmari & roborari virtute quâdam supernaturali; Et hæc virtus est qualitas proorsus divina, quam appellant lumen gloriæ, quod sermè confert intellectui, ut reddat illum capacem ad intuendum clarè pulchritudines divinas, quòd confert lumen solis oculis nostris ad conspiciendum pulchritudines mundi: nisi quòd non sit nisi unum idè-que lumen pro cunctis oculis Corporeis, sint tamen tot particularia & inæqualia lumina gloriæ, quæ sunt Spiritus Beati, qui instituentur faciem Dei in cælo. Quilibet habet portionem suam limitatam, majorem vel minorem juxta merita sua, & mensura beatitudinis ipsorum æternæ est omninò illa luminis gloriæ, quòd ipsis confertur ad videndum magis vel minus perfectè essentiam Dei; Sed pro Sanctissimâ Virgine nulla illius est partitio, nulla pars, nulla portio.

☩ (O) ☩

§. Unicus.

Tota abundantia Luminis gloriæ communicata est Sanctissimæ Virgini.

Totum lumen gloriæ dicitur magis huic Dicitur, quæ appare. tota a. ista sole.

Nonne dici hic potest respectu gloriæ, quòd Sanctus Hieronymus dixit de gratiâ? Cæteris per partes, in MARIAM verò totius gloriæ, quæ in Christo est, plenitudo venit. Habeant omnes alij Beati gloriæ hujus particu-

lis, sed totam plenitudinem, quam habet ipsemet JESUS Christus, habeat Sanctissimâ Virgo absque ullâ imminutione, eòquòd gloria respondeat gratiæ. Siquidem dum nobis dicitur, ipsam totam amictam esse sole, per hoc nonne no-

bis

bis insinuatur, ipsam esse in caelo gloriæ, quod sol est in caelo hujus mundi visibilis? Videre est innumeras stellas, quarum qualibet habet parvum suum punctum luminis, majoris vel minoris juxta illarum magnitudinem. Sed non nisi ad solera spectat luminis illius inexhaustum esse fontem, ipsamque solum habere illius tantam plenitudinem, ut omnia cætera astra simul conjuncta, non possint adæquare ipsam. Sic sanctissima Virgo est sol in magno æternitatis die, & omnes cæteri Sancti tum homines, tum Angeli, non sunt nisi stellæ, habentes quidem parvum quoddam punctum ac portionem sui luminis, sed tota simul illorum unita multitudo non adæquabit illud solis, id est, sanctissimæ Virginis.

Non dicitur, quod illa sit ipsemet Sol, refulgens proprio suo lumine, eò quod ipsa non sit Deus; sed dicitur ipsam esse totam amictam sole. Amictus qui contegit & exornat aliquod Corpus, non producit à corpore ipso, sed aliunde ipsi venit; nihilominus tam propè accedit ad Corpus, tam bene accommodat se ipsius mensuræ, ut corpus & vestimentum, quo illud induitur, æqualis sint magnitudinis, & unum non sit majus altero. O sanctissima Virgo! Mater Admirabilis, quid judicandum de te, dum dicitur nobis, te esse amictam sole? Quis igitur compre-

hendere possit immensam magnitudinem gloriæ tuæ? Sol totus integer non nimis est magnus conficiendo amictui tuo: An es igitur ejusdem cum ipso magnitudinis? Tota gloria Filij tui Unigeniti, quæ in morem vestimenti circumdat te, teque pulcherrimis ipsis condecorat ornamentis, non suâ excedat te magnitudine? Tota plenitudo gloriæ, quæ est in JESU Christo, est igitur in MARIA, sicut dicebat Sanctus Hieronymus de gratiâ. O Majestas! O magnificentia! O immensitas gloriæ Matris Dei, quàm es incomprehensibilis!

Sed nonne ipsamet te muncupabas humilem Ancillam Domini? quæ apparuisti in terris tantæ paupertatis, tamque abjectæ conditionis, ut non esses uxor, nisi simplicis cujusdam Fabri lignarij; Et quod abjectum magis est, eras Mater Filij, quem ita oderant omnes & contemnebant, ut mori debuerit velut sceleratus confixus in cruce. An ipsamet tu es, quam hoc in statu aspexit mundus? Quis igitur te extulit ad tam sublimem honoris & gloriæ gradum? Quis te ita locupletavit? Quis tam specioso te induit amictu? Ipsamet ille, inquiet tibi, quem indueram amictu tam vili & abjecto, ut apparuerit velut unus è peccatoribus, adeò ut Pharisei dicerent: *Nos scimus, quia hic homo peccator est: Ipsemet ille, quem suâ exspoliavi glo-*

gloriâ, exaltavit me, meque innu-
meris replevit bonis. *Sic amor vindicat*: O Amor sancte, quàm amabiles sunt vindictæ tuæ! O quàm sunt desiderabiles! Tu gloriæ tibi sumis, reddendo semper bona pro malis. Eheu! Cum igitur indies tanta ego mala perpetrem, ejusmodi vindictam sume de me; ut postquam tot criminibus me reddidi obnoxium, recipiens majorem misericordiarum tuarum abundantiam, in æternum cantare possim: *Sic amor vindicat*. Ecce admirabiles vindictas factati Amoris Dei mei.

Quomodo
Sanctus Jo-
hannes vide-
re potuerit
sanctissimam
Virginem.
Quomodo
videt.

Emerfit hic difficultas non par-
va: Quomodo videri & aspici pos-
sit persona veftita sole? Nonne
dispareat ex eo, quod appareat
tantò eum splendore? procul du-
bio non videretur ipsa, sed nil vi-
deretur, nisi sol. Quomodo igitur
intelligendum id, quod dixit
Sanctus Johannes, vidisse se sanctis-
simam Virginem in cælo totam a-
micciam sole? Id oritur ex admira-
bili oculorum vivacitate, quâ pol-
let hæc inter Evangelistas aquila vi-
sujus penetrare potuit in ipsum si-
num Patris æterni, ad videndum ibi
Nativitatem divinam Filij ipsius
Unigeniti; non igitur est mirum,
quod etiam discernere & distingue-
re potuerit Matrem à Filio suo Uni-
genito, in medijs splendoribus ip-
sius gloriæ, quibus velut amictu
fuerat circumfusa. Sed Sancti Pa-

tres, quibus tanta non erat ocu-
lorum acrimonia, sicut ipsi, tantò
splendore gloriæ se offusos & offu-
scatos invenire, dum aspicere ip-
sam in hoc statu voluerunt; hinc
etiam nihil viderunt, nisi pulchri-
tudinem quandam, quam admira-
bantur, nisi splendores gloriæ, qui-
bus attoniti reddebantur & stupefa-
cti, quos comprehendere non po-
terant, multò minùs verbis expla-
nare.

Sanctus Gregorius Nicomediens-
is, totus abreptus videbatur extra
seipsum, mentis suæ oculis aspi-
ciens sanctissimam Virginem; non
enim videre erat nisi admirationes,
nisi amoris languores, nisi exclama-
tiones, quas mentis abreptio po-
tius traxit è corde, quàm ore ip-
sius; non enim erant nisi verba in-
tercisa & absque conjunctione,
quæ nihil dicebant, nisi quod ni-
hil de ipsâ dicere poterant. *O pul-
cherrima pulchritudo pulchritudi-
num! O DEI Genitrix pulchrorum
omnium summum ornamentum.*
Judica, è quali affectu & sensu pro-
ficisci poterant hæc verba, & quàm
ardens debuerat esse fervor, quàm
profunda reverentia, quàm tene-
ra devotio, quæ exhalare faciebant
illa ex intimo cordis ipsius. De-
primamus hic oculos, nosque ab-
stondamus præ pudore, dum aspi-
cimus vecordes & ignavos affectus
cordis nostri in comparatione cum
affectibus ipsius; sed ut ipsos e-
mendemus, revertamur, & de no-

Admiratio
Sanctorum
Patrum cir-
ca hoc pro-
digium,

vo aspiciamus admirandas vindi- bi unam, quæ minor non est præce-
ctas amoris divini; Ecce ti- dentibus.

ARGUMENTUM.

*Tertia Corona Sanctissimæ Virginis, est absoluta
ipsius potentia in cælo & in terra.*

ARTICULUS IV.

Quando DEUS suam com-
municat gloriam, suam e-
tiam communicat poten-
tiam alicui Beato. Vide-
mus in Apocalypsi, quod Sancti
infinitas dederint Laudes Deo, eò.
quod regnare fecerit ipsos secum in
cælo: *Fecisti nos Deo nostro regnum,
& regnabimus.* Et S. Thomas di-
cit, quod inducantur in possessio-
nem regni sui per claram Visionem
Essentiæ Dei. Sed quomodo con-
cipi & intelligi potest, quod vi-
dendo Deum evadant in Reges,
quibus communicet Deus impe-
rium suum & potentiam suam?
Hic Theologiæ nostræ oraculum
respondet, quod ad hoc oporteat
intellectum nostrum attolli ad or-
dinem naturæ Divinæ, & ut id
intelligat, sic necessariò discurren-
dum esse juxta hoc principium:
philosophiæ: *Operari sequitur esse.*

Quomodo?
Beati fiant
Reges per
Visionē Dei.
Quid faceres, si conferte velles
alicui lapidi facultatem vivendi, se-
nutriendi, crescendi? Oporteret
ipsum attollere supra proprium su-
um esse lapidis, quod est inanima-
tum, & introducere illum in esse

aliud plantarum & arborum, quæ
sunt entia animata, & vivunt vitæ
vegetativæ; & si tribuere deberes
plantæ facultatem sentiendi, vi-
dendi, gustandi, sufferendi dolo-
res, quid faceres? Oporteret at-
tollere ipsam supra ordinem plan-
tæ, & inducere ipsam in ordinem
animalium, quæ sensitivam habent
animam; aliàs nunquam perficeret
operationes animalis, cum illis non
habeat esse; *operari; sequitur esse;*
& si oporteret donare aliquod a-
nimali capacitate ratiocinandi, for-
mandi sibi conscientiam, & synde-
resin, quid faceres? Oporteret
omniò attollere ipsum supra con-
ditionem animalis & bruti, illud-
que collocare in ordinem homi-
num, cujus esse est intellectivum
& rationale; *Operatio namque se-
quitur esse;* Ut igitur reddatur ho-
mo capax operationum divina-
rum, quales sunt, videre clarè
essentiam divinam, ipsam con-
templari, ipsam amare, quæ
sunt summè naturales operatio-
nes Dei, quas continuat in æter-
num; quid oporteret facere?
opor-

oporteret necessariò attollere illum supra ordinem naturalem hominis rationalis, & ipsum immittere in ordinem naturæ divinæ, eòquòd operari sequatur esse; & hâc ratione Sanctus Thomas ratiocinatur: *Hoc enim aliter fieri non potest, nisi intellectus noster ad ordinem divina natura sit elevatus: Cum enim operatio sequatur esse, ad exantlandam operationes, quæ naturales & propriæ sunt Deo, oportet habere esse Dei, oportet elevatum esse ad supremam dignitatem esse divini; & ideo sacra Scriptura homines appellat Deos: Ego dixi, Dij estis.*

Sed tandem, quòmodo homines, qui non sunt nisi cinis & pulvis, eòusque attolli possunt? quâ ratione evadunt in Deos? Elevantur ad supremam hanc dignitatem per lumen gloriæ, & evadunt in Deos, quando aspiciunt clarè essentiam Dei, eòquòd toti immergantur immensitati gloriæ ipsius, quæ ipsos deglutit, ipsos absorbet, ipsos Deificat, & ipsos transformat in seipsam; non possent propius accedere ad magnitudinem infinitam Dei, sed sunt in eadem conditione cum Deo, quasi essent ipse Deus.

Ita oraculum divinum hâc de re loquitur: *Similes ei erimus, quia videbimus eum, sicuti est: Videbimus eum, sicuti est, & faciemus id, quòd facit, & erimus id, quòd est; operatio enim sequitur esse.*

Erimus igitur Reges sicut ipse, regnum ipsius erit nostrum regnum, & regnum nostrum erit regnum ipsius. Hanc promissionem solatio plenam datur nobis in Evangelio: *Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis Regnum.* Est veritas æterna, quæ promittit; nihil hoc est certius; Est Regnum, quod promittit, an sit quidquam exoptatius? Est proprium Regnum, quod promittit; Quidnam sit potentius, quàm esse in possessione Supremi Dominij DEI ipsius? Ne metuat, id vobis defuturum, quia ipse Deus est, qui promittit: Nolite timere, complacuit Patri vestro, date vobis regnum; ipse adhuc complacebit sibi, quòd ita vos exaltaverit.

Itane ergò omnes Sancti, usque ad novissimum, erunt in æternum in hoc statu? Itane despicabilis hîc pulvis, qui calcabatur pedibus, qui multo erat loco, qui nihili æstimabatur, elevabitur usque ad supremum hoc gloriæ & honoris fastigium? An intelligis hoc bene infelix verticulus terræ? an ponderas bene, quisnam sis, cui promittat Deus tam ingentem felicitatem? An firmiter credis, DEUM, qui tibi loquitur, tibi que promittit, esse ipsam veritatem, quæ fallere neminem possit? An certum te putas de promissione ipsius? an expectas illam? An aspiras ad illam, velut ad rem, quæ tibi tam

Est. Est. 2. est.

Thom.
Cont.
Gen. 6. 61.

Mat. 90.

Juan. 3.

Quòmodo
Beati ratio
ne quan
dam eva
dant Dij.

Luc. 12.

Consideratio solatio plena, nobisque sapientius facienda.

est certa, ut tibi deesse non possit, modò velis? Ah! si id credis, si bene persuasum id habeas, si verè expectas, quanto perfundi debet júbilo cor tuum? Qualis igitur est tuar dispositio animæ? Immorare hic, pondera rem bene, & pondera ipsam maturè & seriò: aspice in altum, & absorberi permittit cogitationes tuas à vastissimo hoc oceano infiniti æterni, incomprehensibilis regni, quod tibi promissum est, quod te expectat, quòdque certò expectas tu; & videbis, quid consideratio viva & profunda magnæ hujus veritatis sit productura in te.

Et itane mi Deus, si sola imaginatio vanæ & merè commentitiæ alicujus felicitatis, jucundè occupat tot personas: quæ se oblectant lepidâ aliquâ imaginatione, quàm sibi ipsis fabricantur: quid igitur esset, si replerent Cor & animum veritate æternæ hujus felicitatis, tam magnæ, tamque certæ? ò si illam firmiter cordi insculptam circumferrent, sæpè cogitantes de illâ, & expectantes atenti desiderio eandem, nonne jam felices & beata essent in

tertis?

* *
*

§. Unicus.

Quantum potentia Sanctissima Virginis resurgat in cælis.

Pulchritudo Regni Dei, quod componitur nonnisi ex Regibus

VEniamus modò ad argumentum, de quo nobis sermo. Cum verum sit, quòd Deus ita accipiat servorum suorum minimum, quid judicandum sit de propria Matre ipsius. Nonne jure meritissimo credatur, hanc solam majoris esse apud ipsum, ipsique chariorem, quàm omnes suos simul servos, & consequenter, quòd majorem & pretiosorem ijs illi conferat possessionem totius thesauri suæ gloriæ, potentiam magis absolutam, magisque amplam in Regno suo, & potestatem magis sublimem in omnes tres mundi contignationes, id est, cælum ter-

ram & infernum, ita ut omnes Angeli & Sancti simul tantâ non poleant potentia ac potestate. Verum est, ipsos omnes esse Reges, & esse pulchritudinem stupendam supra omne id, quod cogitari potest, aspicere magnificentiam Regni Dei, quod minores non habebit subditos, quàm Reges, quorum numerus innumerabilis erit & probè infinitus: Quis ergò concipere poterit, quantus futurus sit splendor Regni tam speciosi?

Et nihilominus hoc non est, quod maximum constituit gloriæ ipsius splendorem; sed est, aspicere

cere solam & unicam Matrem Dei dominari ac regnare super omnes hos Reges, majore cum imperio, quam Reges terra dominantur in suos subditos: Est intueri, quod splendor gloriæ ac potentiæ ipsius, transcendere videatur tanto fulgore illam omnium Angelorum, & cæterorum omnium Beatorum, ut sit quasi sol, qui eclypsat omnia astra cœli præsentia suâ, quasi absconderent se præ pudore, nec apparere auderent coram pulchritudine, quæ suam transcendat absque comparatione. Ita omnino magnus Cardinalis Sanctus Petrus Gamiani loquitur de Sanctissimâ Virgine: *Sic utrorumque spirituum habebat dignitatem, ut in comparatione Virginis nec possit, nec debeant apparere.*

Domina.
serm. de
Assumpt.
8. v.

Maxima
pulchritu-
do cœli
post Deum
est sanctis-
sima Virgo.

Eâdem igitur ratione discurrendum est de potentiâ, sicut de gloriâ, ac dicendum: Verum est, quod potentia omnium Sanctorum sit admiranda, eodquod ordinis sit superioris, quam tota natura, quod loque unicus Sanctorum vel Angelorum plura possit, quam omnes Monarchæ in mundo, quibus nihil est, quod non sit naturale. Verum igitur est, quod si considerentur omnes Angeli, omnesque Sancti simul, tam admirabilem ipsi habeant potentiam, ut non sit intellectus, qui concipere possit ipsam. Verum si aspiciatur potentia solius Matris Dei, hæc ita resulget super omnem illorum po-

tentiam, ut offulcet illam, ac tenebris omnino involvat; ita, ut apparere nec possit, nec debeat nil velut res quædam minima in comparatione.

Quis est, qui non experiatur emoliri cor suum, suamque extimulari animam, audiens verba & affectus Guerrici Abbatis, dum ita loquentem introducit JESUM Christum & Sanctissimam Matrem suam, in Triumpho Assumptionis ipsius. *Veni Dilecta mea, & penam Thronum meum in te, nemo mihi tantum dedit, quantum tu in statu Humanitatis meæ; nec ego tantum dabo illi alteri in gloriâ divinitatis meæ; Tu vestisti me substantiâ carnis tuæ humanæ, & ego vestiam te magnificentissimâ potentiâ meâ divinâ; tu abscondisti subtus terram solem divinitatis, & ego apparere te faciam totam resurgentem radius ejusdem solis, super sublimissimum Thronum æternitatis. Sic amor vindicat.*

Guerricus;
serm. de
Assumpt.

Tu recepisti me Infantem in sinu Humanitatis tuæ, & ego te recipiam Creaturatum mearum maximam, in sinu Divinitatis meæ; Tu aliquandiu nutristi me lacte Virginalium uberum tuorum, & ego te nutriam in æternum meâ propriâ substantiâ Divinitatis; per te factus Homo-Deus, procuravi reconciliationem peccatorum cum Deo Patre meo; & tibi, quæ es Mater Dei-Hominis, omnes reconciliati reddent homagia & grati-

Ffffff ;

grati-

gratitudinem æternam, ob infiniti boni possessionem, quam receperunt à me, te mediante: *Communicasti mihi, quòd Homo sum, communicabo tibi, quòd Deus sum:* Tandem tu liberaliter mihi dedisti ex Humanitate, & ego abundantissime tibi communicabo ex divinitate meâ. *Sic amor vindicat.*

Relinquere absolute nos debemus inter manus divini amoris, ut faciat nobiscum, quidquid voluerit.

O divine amor, quàm amabiles sunt vindictæ tuæ! Ô mi Deus, quàm ipsæ sunt desiderabiles! quantum solatium animæ, nôsse se esse intra manus divini amoris; videre se totam ipsius curæ commissam, ut faciat secum, quidquid voluerit. Eheu! satis infelix est ipsa, eòquòd committat quòdque parvas in ipsam infidelitates, ob quas etiam in hâc vitâ se vindicat de iis, curâ aliquâli severitate; sed amor est, cui est nihil, quod non sit amabile; sinamus ipsum facere nobiscum, quidquid voluerit, & certissimus, illum vindicaturum se aliâ ratione de animabus, quas amat, in omnem æternitatem. Occinamus ipsi sæpè affectuosum hoc S. Augustini effatum: *Ama, & fac quod vis.* O divine Amor! ama me, non nisi hoc unicum peto, & fac mecum omnia, quæcunque volueris. Cogitare solùm, quòd Deus nos amet, cogitare id serîo, id credere, bene de eo esse persuasum, nõne id summâ repleat animum consolatione?

Palchrum

Noveram Sanctum Religiosum

quendam, virum magnæ auctoritatis, sub cuius directione aliquandiu vixi. Cum aliquando is faceret iter per campos, invenit pauperem quandam puellam, quæ custodiebat gregem suum, ipsique videbatur admodum modesta: interrogavit ipsam; Filia mea quid cogitas, dum sic sola & ab omni societate abstracta versaris? hæsitavit ipsa paululum, & exin Angelicâ cum mansuetudine respondit ipsi: *Mi Pater, cogito, quòd Deus amet me.* Hem, quis dixit tibi filia mea, quòd Deus amet te? Id erat vehementi assultu tangere eam ejus, quod nimio experimento tam certum erat, ut de hoc dubitare non posset; ipsius os respondere non potuit ad hoc; sed ipsius oculi sermonem exorti effunderent exuperant duos rivulos lacrymarum; & exin provoluta genibus, profundâ cum humilitate dixit ipsi: *Mi Pater, impertire mihi, si placet, benedictionem tuam;* & ille, qui cognovit quantoque mysterium interioris ipsius occupationis, dimisit ipsam in pace.

Mi Deus, dicebat, prosequens iter suum, quàm es admirabilis! Tu abscondis maxima arcana tua sapientibus mundi, tibi que complaces revelare illa simplicibus! quot magna ingenia, quot sapientissimi Doctores, quotque vitâ omni scientiâ insignes, nunquam habebunt in totâ vitâ suâ nec tantum cognitionis, nec tantum gratiæ

exemplum, quod facile possimus imitari.

tiz, nec occupationem tam sublimem, sicuti pauper hæc puella, quæ nullius est existimationis. Eheu! quid facimus? profundè nos humilemus, taceamus & ab omni alio

negotio nos obstrahentes, cogitemus sæpe eam ipsâ, quod Deus amet nos, isque amandus; & hoc sufficit.

* * *

ARGUMENTUM.

*Quarta Corona Sanctissimæ Virginis, est plena
satietas bonorum omnium, quæ satiare cor possunt.*

ARTICULUS V

Magnus Apostolus loquens de gloriâ, nuncupat illam *aternam gloria pondus*: Ecce vocat id pondus, quod gravitatis nil habet, quodque non tendit in imum? Sanctus Thomas respondet, quod pondus non semper habeat aliquam gravitatem, sed quod illud sit vehemens quædam inclinatio, quæ trahat & suaviter cogat unamquamque rem ad centrum suum. Et quia centrum non est, quod habere possit tam vehementes illecebras ad attrahendum animas, sicut infinita pulchritudo Dei, quando manifestare dignatur se illis per lumen gloriæ, hinc nullum est pondus, quod tantâ cum vi ac vehementia illas abripiat; ita ut propriè gloria nuncupari debeat pondus æternum, & insuper nominari possit pondus Omnipotens; id quod egregiè Sanctus Thomas pro more suo exprimit paucis hisce verbis: *Nihil erit in homine, quod non sequatur impetum gloria.*

Fatendum est, non immeritò Nostra li-
admirandam esse nobilitatem & bertas for-
dignitatem animæ rationalis, quam tior est
Creator ipsius locupletare voluit omnibus
libertate tam absolutâ, ut, quan- bonis fini-
do haberet ipsa ante oculos suos tis, cedit
anima bona, quæ trahere Deus tamen bo-
potest ex inexhausto Omnipoten- no infinite
tiz suæ thesauro (quamvis appa-
rerent hoc illa summè amabilia,
& ipsa quòque vehementer se
attrahi sentiret ad amandum illa,
eòquod creata sit ad amandum bo-
num) libertas ipsius fortior sit om-
nibus hisce illecebris & blanditijs;
semper enim dicere potest; nolo
quidquam ex eis; possessionem li-
bertatis suæ ita amat ipsa, ut illam
non amitteret pro possessione the-
saurorum omnium, quas Deus con-
ferre illi posset.

Sed quando ipsa amet invenit
Deum, quando aspicit infinitum
hunc thesaurum, hunc fontem bo-
norum omnium, hanc saturitatem
& abundantiam, cui omnium cor-
da non sufficiunt; ut comprhen-
dant

2, 202, 4.

D. Thom.
ibid.

dant illam; se amplius conservare non potest in possessione libertatis suae, eoque attrahatur, alligetur, abripiatur ab aeterno hoc pondere gloriae tanto cum impetu, ut amittens in auspicio hoc momento omnem libertatis usum, cum gaudio amplectatur mancipatum magni hujus Regis, illiusque fiat mancipium, qui dominatur omni libertati creaturarum suarum: illa tam plene contenta est ipso solo, ut amplius non estimat libertatem suam, quam estimaverat pluris omnibus simul bonis creatis: ipsa dicere semper posset de ceteris omnibus, nolo quidquam ex illis; sed impossibile ipsi foret consentire, ut amitteret aspectum Dei sui, vel unico solo momento per omnem aeternitatem, eoque aeternum hoc pondus gloriae, tanto cum impetu ipsam abripiat, ut non sit in libertate ejus illi resistere: *Nihil est in homine, quod non sequatur impetum gloriae.*

○ Anima mea, cum verum sit, quod abripienda sis tanta cum vehementia à pondere infiniti hujus boni, quando videbis illud, ut amplius ipsi resistendi non sis habitura libertatem; ecur oculos tuos non aperis, ut aspicias illum tempore vitae tuae? Nonne habes oculos fidei, qui aequè sunt certi de objecto suo, quàm lumen gloriae certum sit de suo? ut quid non aspicias ipsum, ut quid ipsum

non contemplaris aequè hinc praesentem in te, quàm praesens sit tibi Beatis.

Sed bene adverto, me nondum attingere punctum, quod declaraturum me promiseram, dicere me vobis oportet, quid singulare habeat Sanctissima Virgo in possessione boni infiniti gloriae, quidve distinguat illam à ceteris Beatis. In primis abundantia bonorum ipsius est, quae facere ipsam posset objectum invidiae ceteris omnibus Beatis, ipsa autem capax non est, quae unquam aliquam concipere possit invidiam. Quando dico ipsam esse posse objectum invidiae alijs Beatis; non dico, quod illud sit nam si invidia semel irrepere posset in caelum, faceret quantum cecyus ex illo infernum; etenim maligna ipsius est indoles, torquere se ex bono, quod videt in altero. Et quia omnes Beati, excepta sola Sanctissima Virgine, vident in altero ipsis sublimiori, majus quoddam bonum, quod ipsi non possident, si tenerentur invidia fieri, omnes miseri & infelices; non laborant sane ipsi invidia, sed potius unusquisque amat bonum, quod videt in altero, velut suum proprium, & ex eo concipit gaudium, quo in tantum suum bonum adauget, quantum ipsum amat.

Ex quo patet, ipsam solam ergo esse ditionem ceteris omnibus Beatis sed velle comprehendere, quam;

Eccli. 43;
v. 34.
Oportet ad-
mirari, ad-
orare, &
amare id,
quod com-
prehendere
non possu-
mus in glo-
riâ sanctis-
simæ Vir-
ginis.

quanta sit pretiositas & abundantia thesauri ipsius, est adniti in vanum, foret id namque tentare, & experi-ri impossibile. *Ne laboretis, non enim comprehendatis*: Est id namque abyssus, ubi se oportet perde-re, abs eo, quod unquam invenia-tur fundus; est arcanum reserva-tum cognitioni DEI; est prodigi-um, quod & admiratione & ado-ratione nostrâ, profsequi debemus, non tamen adniti, ut comprehen-damus illud; sed tamen ardentem amare oportet illam, ipsique ap-plaudere ex toto corde nostro, & exin concipere gaudium, quod transcendat omnia, quæcunque ob-lectare nos possunt in terris; si-quidem non affici nec moveri re-bus, quæ ipsam concernunt, ma-nifesta est maximæ indevotionis nota, & hæc nota non nisi pessima esse potest, eòquod finalem redo-leat reprobationem.

Inter ali-
quos mor-
tus præ-
gudio,
quod vide-
ret illos.
nos coro-
natos glo-
riâ.

Si Historici referant nobis, mor-tem oppetisse quendam Patrem ex abundantia amoris & gaudij, cum videret ambos suos filios reportasse eodem die insignes duas victorias, & propterea locupletatos honori-bus, coronatos lauris, celebratos laudibus à toto Amphitheatro: Cor-namque ipsius, quod magis seipso amabat illos, cum sui abundantiam gaudij continere non posset, extendit se ultra potentia suæ na-turalis limites; seque magis exten-dens quam posset ob vehementi-am voluptatis, quâ profunde batur,

R. P. Isaac Consultat. Tom. III.

succubuit sub pondere felicitatis suæ, mox expirans, suamque fi-liorum suorum triumpho sepeli-ens vitam. Quid igitur accidet cor-di tuo, si verè amaveris Sanctissi-mam Virginem? Si curæ tibi sit utilitas, quam debes ipsius gloriæ, & veros filij erga propriam Matrem suam nutrias in te affectus, an id quoque non moriatur ex abun-dantia gaudij, dum ita referam intuetur ipsam gloriâ, cunctis bo-nis atque honoribus?

Siquidem triumphus ipsius non est unius diei, qui paucis absolva-tur horis, sed est gloria quædam æterna, semper actualis durans per-petuo nec unquam finienda; non sunt hæc lauri, quæ suum illicò per-dant virorem, sed diademata sunt immortalia, quorum pretiositas re-spondet Dignitati supremæ Imper-atricis omnium Creaturarum; non sunt hæc applausus particularis cu-jusdam Amphitheatri; sed univer-sales sunt acclamationes totius mundi, cæli & terræ, omnium temporum, totius æternitatis. An aspicere potes innumeros hosce honores, qui exhibentur Sanctissi-mæ Virgini, & immensa hæc, quæ possidet, bona citra quod deficiat præ gaudio? Quanta miseria? Si ex eo cor tuum ne quidem aliquo moveretur affectu. Hem, saltem dole, te nullum ejusmodi habere, ac totum obfirmatum esse circa ea, quæ concernunt honorem Sanctis-simæ Virginis, dum interim cæ-
lum

Quomodo
anima de-
vota gau-
dere debeat
de gloriâ
Sanctissimæ
Virginis,
quæ fruatur
in cælo.

Ggg ggg

lum

lum & terra in ijs, post DEUM, maximam suam constituentem felicitatem; minimum te pudeat, te obdurationis, ac insensibilitatis tuæ nonnulli cum reprobis Dæmones habere socios; & si infamis hæc societas te nondum confundit, saltem confundete, quod confusione non sentias, & time, ne forsitan dirigatur ad te formidanda illa

factæ scripturæ sententia: *Non mortui laudabunt te Domine, neque omnes, qui descendunt in infernum.* Ma-rioriorem illius discussionem relinquo tibi, dum interim consideratione prosequor amabilem amoris sacri vindictas in triumpho Virginis Sanctissimæ; quid ergo ulterius facere potest? Videbis.

ARGUMENTUM.

Quinta Corona Sanctissima Virginis: Torrens deliciarum Domus DEI, qui effunditur in illam.

ARTICULUS VI.

s. Damianus serm. de Assumpt.

Magnus Cardinalis S. Petrus Damiani, postquam conatus est describere nobis magnificum ac splendidissimum Introitum Filij DEI in regnum suum, in die admirabilis Ascensionis ipsius, magis adhuc devotionis suæ zelum ostendit erga Sanctissimam Virginem: Ecce enim, quomodo loquatur de ipsa: *Attolle jam oculos ad Assumptionem Virginis, & salvâ Filij Majestate, invenies occursum hujus potentis, non mediocriter digniorem; siquidem Filius non aspexit nisi Angelos sibi occurrentes; sed Mater aspexit ipsum DEVM Angelorum in personâ sibi prodire obviam, circumfusum cunctis principibus Curie suæ cœlestis, seque excipere omni cum amore, omni cum gaudio, & omni cum reverentiâ,*

Introitus Sanctissimæ Virginis in cœlum habet aliquid magis magnificentum, quàm introitus ipsius Filij DEI.

quæ à tali Filio exhiberi poterat Matri suæ quàmque talis Mater recipere meruerat ab ipso; Quis jam explicet reciprocos cordium ipsorum affectus, perfectamque illorum conformitatem? Ipsi soli id norunt, Angeli admirantur, sed nobis est incomprehensibile: Affirmari solummodo potest, refulsisse ex hoc summam & præcipuam amoris divini vindictam: *Sic Amor vindicat.*

Sed nonne huic adijci potest, Omnes quæ non solum omnes Angeli, creaturæ omnesque Beati Cœlorum Inquilini, sed etiam tota terra, omnesque homines, saltem illi, quibus aliqua pietatis Christianæ est umbra, non cessant & nondum cessent indices adijcere splendorem, quem possunt, gloriæ triumphi ipsius, & saltem suis applausibus, suis

fais adgratulationibus gaudiorum ipsius accumulare abundantiam : Cuncta tempora , quæ effluxerunt ab introitu ipsius in cælum , contributorunt juxta vires suas ipsius honori , ipsius exaltationi , ac Beata ipsius aternitati : Nunquam defecerunt attollere ipsius gloriam supra omne id , quod est infra DEVM ; nunquam Panegyribus ipsius imposuerunt metam : Et qui nõsset omnia ex verâ historiâ , quæ pietas fidelium ubivis terrarum fuerit operata , videret forsitan nec elapsum sæculum , nec annum , nec diem , nec horam , forsitan nec momentum per omnem durationem temporum , in quo plures homines in terris non actualiter fuerint occupati , vel cogitando de illâ , vel loquendo de illâ , vel declamando ipsius laudes , vel ipsam orando , vel ipsi inserviando aliâ quâdam ratione : Et inde est , quod Sanctus Bernardus dixerit , esse ipsam *negotium omnium sæculorum* ; id est , elogia excellentiarum ipsius absque intermissione & absque fine non minùs decantanda esse in terris , quàm in cœlis ; ipsamque verè esse , uti nuncupatur à Leone Imperatore , *Panegyrum omnium sæculorum* ; adjungerem lubens , ipsam esse Panegyrum temporis & aternitatis.

O DEVS ? quàm jucundam harmoniam , si quis audire posset , componunt eodem tempore & eodem loco diversæ voces , quæ

deprædicant ipsius laudes , omnes unitas & concordantes omnes in eodem Choro Musico ! Quot milliones Patriarcharum , Prophetarum , Apostolorum , Sanctorum Patrum , tot tantorùmque Doctorem Catholicorum enuntiarunt ipsam omnes Beatam & Beatorum Reginam , sicut ipsamet vaticinata fuerat in suo Cantico : *Ex hoc Beatam me dicent omnes generationes !* O si omnes Bibliotheca in mundo haberent animam ; & si innumereabilis hic numerus librorum , quibus scatent , quique omnes ipsius replentur laudibus ; si omnes hi divites thesauri scientiarum , qui innumeras complectuntur cogitationes sublimes , veritates raras , singulares pietatis affectus , & verba ponderosa , quibus exprimuntur : Si omnia hæc verba , quæ non loquuntur , sed perpetuo silentio manent sepulta , assumerent voces , ad enuntiandum id simul & semel , quidquid unquam vel dictum vel cogitatum est maximi ac pulcherrimi de Sanctissimâ Virgine : Si de novo recluderentur orationum omnium Prædicatorum ac Oratorum omnium , qui unquam locuti sunt de ipsâ , & enuntiarent clarè ac omnes simul , quidquid enuntiarunt seorsim , & in diversis locis successivè ; quis diffitebitur , quin symphonia hæc tam universalis , tamque jucunda formatura nobis esset admirabile judicium de gloriâ , & immensis gaudijs aternita-

tis ipsius? Et tamen nec minimam adhuc comprehendissemus ipsorum portionem. Quid igitur faciendum, ut quid amplius intelligatur illorum? Non nisi unicum mihi restat punctum, quod tangam, sed est magnum, quia concernit vitam æternam.

ARGUMENTUM.

Sexta Corona Sanctissimæ Virginis est Immortalitas Beata.

ARTICULUS VII.

Quantum desiderium sit vita in nobis,

Ardentissimum Cordis humani desiderium est, conservare esse suum, & vitam suam, & conservare illam semper; nihil magis timet, quam mortem, & nihil magis desiderat, quam immortalitatem; ipsemet diabolus, quamvis miserimus, amittere noleret esse suum; mavult adhuc calamitosam suam immortalitatem; unde dicebat ad DEVM, loquens de sancto Job: Pelle pro pelle, & cuncta quæ habet homo, dabit pro animâ suâ. Probè novi maximum desiderium hominis; daret is omnia usque ad pellem suam ad conservandum suum esse, & vitam suam; & idèò maxima, omniumque summè Consolatoria est promissio, quam DEVS nobis facit de impertiendâ vitâ æternâ: Hæc spes complectitur, quidquid magis suave habemus in hæc vitâ, sed possessio ipsius replet gaudiò omnes Beatos in cælo, eòquod fruuntur hæc vitâ cum certitudine, quòd sit æterna, & finienda nunquam,

Verum est, omnes ipsam possidere, sed cum certâ mensurâ, quæ æqualis non est in omnibus. Magnus Oceanus hujus vitæ est DEUS ipse, hoc non debetur nisi ipsi soli; sed hujus effundit fluvios è sinu suo, ut suis ipsam communicet creaturis. Et sanctus Joannes in Apocalypsi affirmat, sibi ostensum fuisse fluvium aquæ vitæ, qui procedebat de Throno DEI, velut è suo fonte, & ex utraque parte fluvij plantatas fuisse arbores, quæ bibebant per radices suas ex hæc aquâ, & eadem ipsius vivebant vitâ; sed nulla in particulari traheretur ad se totum fluvium, nec omnes simul poterant illum exhaurire; multò autem minùs exhaurire potuissent totum Oceanum, unde procedebant. Nonne videtur hæc vobis egregia imago vitæ immortalis, quâ fruuntur omnes Beati, plantati solidè, ut evelli nunquam possint è litore hujus fluvij vitæ divinæ, unde quilibet tantum trahit, quantum habet capacitatis ad recipiendum illam? Videres hic quæ

Job. 2. v. 42

Apoc. 22. vers. 3.

Abundantia gaudij Beatorum, eòquod certum sunt, vitam suam esse æternam.

Abundantia vitæ S. Augustini. Virginitas est ab ipse inchoat prohen

Ecclesi. 4. v. 34.

nes Beatos, à primo usque ad novissimum, plantatos in pulchro ordine juxta amœnum hunc fluvium vitæ, alios quidem proximiores fonti, alios magis ab ipso remotos.

Abundantia vitæ divinæ Sanctissimæ Virginis est absolute incomprehensibilis.

Sed ne inquiras inter illos Augustissimam MARIAM Matrem DEI: Non est ipsa in ordine servorum, eoque locus incomparabiliter major debeat Matri: Altius attolle oculos, & videbis ipsam totam plantatam in medio magni Oceani vitæ divinæ; Id quod omnes simul ex eâ possident, est fluvius; sed quod ipsa sola illius possidet, est totus Oceanus. O magnitudinem! O immensitatem vitæ æternæ, quam possidet divina Mater, Virgo MARIA! Quam es admirabilis! Non dico, quod includat ipsam totam integram in seipsâ, sicuti DEVS; sed ut dicam tibi, quanta sit ipsius capacitas & amplitudo, DEVS solus cognoscit illam. Nobis solammodò constat, quod ipsa complexa fuerit castissimo utero suo illum, quem cœli cœlorum capere non possunt: Et desuper meditare totâ vitâ tuâ; philosophare & discurre, quantum volueris, ut comprehendas capacitatem, quam contulit illi Deus ad possidendum amplissimè & largissimè vitam æternam ac Beatam; post omne adhibitum studium, fateberis tandem, id esse impossibile: *Ne laboresis, non enim comprehendetis.*

Unum est, quod juvare nos possit, ad obtinendum saltem levem aliquam circa hoc conjecturam; & est pulchritudo coronæ, quam portat ipsa in capite. Refertur, Græcos olim devotissimos Sanctissimæ Virginis, nunquam imposuisse aliquam Coronam, nec auream, nec argenteam, nec è margaritis nec è lapidibus pretiosis Imaginibus ipsius; sed inscripsisse solum fronti ipsius litteris aureis unicum hoc Verbum Theotokos, id est, Mater DEI. Ecce pulcherrimam ipsius Coronam; & etiam verum est, ipsam infinitâ ratione transcendere gloriam omnium diadematum quorumcunque pretiosissimorum. Jam quando dicis, DEVM ipsum esse velle propriam ipsius Coronam; quando cogitas, Filium Unigenitum Patris æterni, quem Sanctus Paulus nuncupat splendorem gloriæ Patris, esse veram Coronam Matris suæ: Metire magnificentias ejus, ex magnitudine Coronæ ejus (liquidem creditur Majestatem Monarchæ in ipsius consistere Coronâ) Judica ergo illam Sanctissimæ Virginis ex magnitudine gloriæ ipsius; enumera ipsius divitias & etiam amplitudinem æternorum gaudiorum, quæ possidet ob diadematis sui dignitatem; quid dicere poteris, nisi ipsam immensam esse, illam apparere tibi velut infinitam, hæcque omnia transcendere, quidquid intellectus tum Angelorum, tum hominum concipere

Filius Dei
splendor
gloriæ Patris æterni,
est propriæ
coronæ
Sanctissimæ
Virginis.

Eccl. 43.
v. 34.

re unquam possent: Id totum, quod posthac dici posset, quòdque videretur forsitan intelligi paululum

melius, erit multò minus: Nihilominus omittendum non est, scilicet de illo verba.

ARGUMENTUM.

Divitia, qua exornant Coronam Sanctissimæ Virginis.

ARTICULUS VIII.

Sanctus Joannes affirmat nobis in Apocalypsi, quòd videtur ipsam portantem in Capite coronam stellarum duodecim. Sed stellæ duodecim comparari non possunt Soli, siquidem hæ non apparent in præsentia ipsius. Quid igitur sibi vult, quòd Corona Sanctissimæ Virginis demonstrata fuerit Sancto Joanni per splendidas potius stellas, quàm per splendores ipsius solis? Ideò, quia alia est ratio stellarum spiritualium, alia materialium; hæ amittunt splendorem suum in præsentia solis, quasi hic ita esset zelytypus ipsarum gloriæ, ut sufferre non posset aliud a se esse fidus, ubi est ipse; sed stellæ spirituales totum oppositum tenent, nunquam melius resurgunt ipsæ, quàm si sint in præsentia Solis divini, eòquòd totus illarum splendor oriatur ex oculis ipsius, eumque non conservet, nisi illas aspiciendo.

Corona
Sanctissimæ
Virginis
componi-
tur è stellis
duodecim;

Ecce igitur, è quibus auspiciato occurso componatur pretiosa quædam Corona Sanctissimæ Virginis: Sol divinus, qui est Filius ipsius Unigenitus, constituit quasi cor-

pus Coronæ ipsius, & duodecim stellæ, quas accendit eodem suo igne, sunt velut duodecim pretiosi carbunculi, quæ pulcherrimæ adornant ipsam, non ut reddant ipsam magis pretiosam, sed ut aliquid ipsi adjiciant decoris. Nôsse procul dubio voles, qualesnam sint hæ stellæ? Non sunt astra huc materialia affixa cælis, quæ non minus conspicienda se exhibent oculis bestiarum, quàm oculis hominum: Sed Propheta Daniel respondet tibi, illa esse magna hæc Firmamenti Ecclesiæ Lumina, quæ universum illustrant Orbem, afferentia ubivis gentium ingentem splendorem cognitionis DEI: *Qui ad justitiam erudiunt multos, sub-
gebunt sicut stellæ, in perpetuas æternitates:* Stellæ sunt Doctores Catholici, stellæ sunt Pastores, habentes zelum pascendi oves suas bonâ doctrinâ; stellæ sunt Predicatores Sancti Evangelij, quorum numerus est major illo stellarum cæli; & lumen illorum splendidius est absque comparatione, eòquòd Spiritus DEI promittat ipsis, resursurum illud in perpetuas æternitates.

nitates. Prædicatores, qui estis lux mundi, si bene consideraretis vestri dignitatem muneris, quanto sancti cuiusdam zeli ardore vos videretis accensos!

Sed ultra innumerabilem hunc stellarum numerum, duodecim illarum sunt præcipuæ, singulares, & incomparabiliter splendidiores cæteris omnibus: Et sunt duodecim Apostoli, quos ipsemet Iesus Christus collocavit propria manu suâ in Firmamento Ecclesiæ suæ, velut astra præcipua, quibus illustrare volebat univèrsam Orbem: Ipsemet imposuit illis gloriosam hanc provinciam, dum proprio ore suo dixit illis: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Accipite eadem divina lumina, quæ dedit mihi ad illustrandum mundum, Communico vobis illa, ut apportetis ad cunctas Nationes Orbis, & prædicetis Evangelium omnibus Creaturis; Prædicare Evangelium omni Creatura.* Ecce Apostolos efformatos manibus Domini nostri, qui sunt tam exquisita opera gratiæ ipsius, ut Sanctus Thomas ipsos excludat ab omni comparatione, & severe reprehendat illum, qui comparate voluerit, quempiam alium Sanctum cum Apostolis. Ipsi igitur duodecim stellæ sunt maximæ magnitudinis, quæ componunt vel potius condecorant Coronam Sanctissimæ Virginis.

Sanctus Bernardus affirmat, Sanctos Apostolos sæpius confagisse

ad Sanctissimam Virginem in duobus suis, certitudinem habere volentes de mente ac intentione Domini nostri circa punctum aliquod Religionis: Facta fuerat ipsa particeps omnium arcanorum Cordis ipsius; receperat ipsa magnam reverentiâ, & conservaret magnam cum sollicitudine in corde suo omnia verba, quæ audierat ex ore ipsius: Verissimum igitur est, ipsam plura eorum scivisse omnibus Apostolis; Et Zacharias Christianopolitanus tantum illi attribuit scientiæ & doctrinæ, ut affirmet, ipsam nihil ignorasse eorum omnium, quæ Salvator noster docuerat, nec eorum, quæ alij de ipso dixerant; quodque ex his omnibus confecerit pretiosum quandam thesaurum, quem conservabat in memoriæ suæ scrinio, ut exigente necessitate referre posset omnia, quæ ex ordine acciderant, & attestaretur illorum veritatem ijs, qui eam scire desiderabant. Eusebius Emisenus grates exsolvit illi nomine totius Ecclesiæ; Et nos quoque summe obstringimur exsolvere ipsi grates cum illo, eod quod conservaverit nobis tantas, tamque magni ponderis veritates in corde suo, quarum absque illâ nunquam habuissimus cognitionem: *Nisi enim ipsa conservasset, non haberemus.*

Interrogas, cur dicatur, quod Apostoli coronati tot millenis coronis,

lib. 10.
hom. 14.

Zachar. in
Monocell.
roz.

Sanctissima
Virgo plura
scivit sola,
quam omnes
Apostoli,
quorum
Magistra e-
rat.

Euseb. E.
miss. de per-
dit & in-
vent. JESU
in Templo.

Joan. 20 v.
21.

Duodecim
stellæ sunt
duodecim
Apostoli
juxta Bern-
ardinum
Bastensium
part. 12.
serm. 1. 2.
part.

Consale
Carthagonis

ronis, ipsimet sint duodecim stel-
lae constituentes pretiosam coro-
nam sanctissimae Virginis? Respon-
deo, id esse ob eandem rationem,
quam habuit Sanctus Paulus dicen-
di ad Philippenses, quod essent *gau-*
dium & corona ipsius, eòquod il-
los instruxerat in fide, & lucratus
fuerat Deo: plures crediderunt,
lucratam fuisse ipsam magnam pat-
tem Apostolorum, ad componen-
dum ex ijs. Collegium Salvatoris
nostri; aliquos, quia erant proprij
ipsius cognati & propinqui; alios,
quia obtinuerat illis precibus suis
gratiam vocationis ipsorum ad A-
postolatam; Hæc sufficiens jam
est ratio, cur Apostoli vocentur
corona ipsius. Sed quando hoc
adeò certum non esset, verum sem-
per est juxta communioem San-
ctorum Patrum opinionem, ipsam
instruxisse illos de rebus multis,
quas ignoraverant, & fuisse ipsi à
Consilijs, & direxisse ipsos præ-

sentia suâ protulit cœlesti; animâ-
se & exstimulasse ipsos divino zelo
suo, & optimè dici posse, quod
cum plurimum contribuerit cum
Filio suo Unigenito ad Redemptio-
nem, indefessè laboraverit cum
Apostolis ad Conversionem mun-
di. Sancta Birgitta in revelationi-
bus suis tam ingentibus exornat
ipsam elogijs, ut attribuere illi vi-
deatur gloriam boni universalis to-
tius Ecclesiæ; siquidem appellat
ipsam Magistram Apostolorum,
robur & Constantiam Martyrum,
directricem Confessorum, clarissi-
mum speculum Virginum, solatium
vivorum, fulcrum & sustentacu-
lum solidissimum omnium fide-
lium: Omniumque in fide Catho-
lica perfectissimam roboratricem.
Nōne igitur multò majori cum
veritate dicere potest omnibus:
Ves estis corona mea, gloria mea,
gaudium meum.

S. Birgitta
in serm. An-
geli c. 19.

ARGUMENTUM.

*Omnes Sancti sunt Corona Sanctissima Virginis;
& melius diceretur, quod omnes Sancti suas prosterant
coronas ad ipsius pedes.*

ARTICULUS IX.

Angeli.

MARIA est, cui post JE-
SUM Christum omnes
Beati debent omnem,
quàm possident, felicitatem. Omi-
nes novem Angelorum Chori gra-
tes rependunt illi, eòquod tam ef-
ficaciter ad reparationem ruinarum,
quas superbia supremi Angeli ipsis
conciliaverat, contribuerit viden-
tes, quod ipsa mediante sedes,
quæ

quæ vacuæ remanserant ob rebel-
lium disertionem, quotidie reple-
rentur à rot tantisque animabus
Angelicis & Seraphicis.

Patriarchas:

Illi omnes Patriarchæ Veteris
Testamenti se obligatos agnoscunt,
ob universas benedictiones, quas
repperunt à Deo, velut avi & ata-
vi, ac Majores ipsius.

Ipsi Apostoli, Doctores & om-
nes Pastores Ecclesiæ rependunt
grates, eò quòd pepererit ipsius
lumen mundi, ex quo hauserunt
ipsi omnes cælestes cognitiones,
quas impetiti sunt hominibus.

Ipsi Sancti Martyres se devin-
ctos profitentur ob invincibilem
hanc fortitudinem, quâ triumphâ-
vunt de Tyrannis.

Ipsam denique omnes Sancti
Confessores, Virgines, Eremitæ,
& universim omnes Beati summâ
cum veneratione aspiciunt, velut
fontem felicitatis suæ æternæ, post
unicum Salvatorem, quem ipsa
dedit illis, & ex æquissimo grati-
tudinis affectu prosternunt illi co-
ronas, ad proficendum, ipsam ve-
rè esse Reginam suam, & Reginam
universi Cæli Emphyrei.

Tota Eccle-
sia venera-
tur ipsam in
Marianis suis.

Adhæc Ecclesia in terris respon-
dens illi in cælis, velut fidelis Echo
vocis ipsius, vel velut secundus
Chorus Musicæ ipsius, non desinit
proclamare ipsam Reginam & su-
premam Dominam, plenâ voce
cantando, ipsamque ubivis terra-
rum nominando. Reginam An-
gelorum, Reginam Patriarcharum,

R. P. Isaac, Consiliarius, Tom. III.

Reginam Prophetarum, Reginam
Apostolorum, Reginam Marty-
rum, Reginam Confessorum, Re-
ginam Virginum, & exiâ recolligens
omnia hæc Elogia, concludit
unico solo, illa omnia comple-
tente: Regina Sanctorum om-
nium. Et ut claudantur omnia per
venerabundos ac tenerrimos affe-
ctus Sanctoam Patrum, qui om-
nes applaudunt ipsi, cum maximo
gaudio eam contemplantes in su-
prema hac sublimitate gloriæ, quæ
circumfundit ipsam; in immensi-
tate hæc divitiarum, quas possidet;
in vasto hoc Oceano æternarum
deliciarum, quibus fruatur abun-
dantissimè in æternum; quilibet
loquitur ipsi ex abundantia cordis
sui, & quis effundere contra om-
nia desideria animæ suæ ad pedes
illius.

Magnus Cardinalis Sanctus Pe-
trus Damiani, quamvis semper e-
loquentissimus, non tamen est fa-
tis pro voto suo, quando loqui
vult de Assumptione Virginis San-
ctissime. Optaret ipse dilatari in-
tellectum suum, ad effundendum
liberalissimè omnem fecunditatem
puleherrimarum cognitionum sua-
rum maximâ cum libertate &
abundantiâ. Exoptat is ori suo
flumen eloquentiæ, sed eloquen-
tia, quæ tota sit aurea, & tota ple-
na tum suavitate, tum majestate.
Deprecatur ipse Matrem hanc Ad-
mirabilem, quam exornat præro-
gativa, ut esset depositaria totius

S. Pet. Dam.
serm. de
Assumpt.

Hhh hhh the.

thesauri sapientiae & scientiae DEI, id est, Verbi aeterni, quod est Eloquentia infinita Dei, ut conferres fortitudinem suo intellectui, suo suavitate discursus, & divitias linguarum suarum, quatenus adjuvetur ad pariendum jucunditer id, quod conceperat in corde suo: Dei Genitrix, Domina mundi, caeli Regina: ipsa sensum acuat, dirigat stylum, & linguam pauperis venustiori respergat eloquio. Et postquam transcenderet semetipsum in Expositione, quam facit de magnificentissimis, quas possidet in caelo, convertit se ad nos, nobisque dicit: Hic fratres mei, omnium nostrum corda impleri debent gaudio prorsus caelesti & superabundanti, quando loquitur de magna hac Domina, quae dum regnat ibi in regno Dei tanta cum gloria, vult quoque hic esse Domina & Regina specialis cordium nostrorum: *quae singularem in cordibus nostris sibi vindicat principatum.* O Deus, quanta gloria est nobis talem habere Regnam! Et quam inestimabilis felicitas, quod capere dignetur ipsa possessionem huius imperij, ut id conferret, id defendat, idque gubernet! Quis non aestimabit se magis felicem, magisque honoratum, ex eo, quod ipsius sit subditus fidelis, quam si esset Regina terrae maximus.

Permittamus sanctissimam Virginem Regnam

Sed non permitteamus, ut insignis haec prerogativa in iacturam vertatur nobis ob recordem no-

stram ingratitude; non reddamus nos indignos protectione ejus, deserendò devotionem erga ipsam, negligendò illius famulatum, non attrahamus supra nos indignationem ejus, relinquendò ipsius causam, & amplectendo velut rebelles illam inimicorum ipsius; perdamus potius vitam, quam fidelitatem, quam ipsi debemus. Illa tam potens est Regina ad protegendum suos, tam benefica famulantibus sibi, tam amabilis erga omnes subditos imperij sui, ut felicitas, quae quis spectat ad ipsam, majoris sit maxima quavis mundi felicitate: admittamur nos indies magis consecrare devotioni ipsius: ita habeamus cordi emolumentum illius, ut magis satagamus illis, quam nostris; gaudeamus magis aspiciendo ipsius magnificentias, quam si ipsimet possideremus illas; & deliciae aeternae, quibus ipsa in perpetuum inebriabitur, tam amabiles nobis sint, tanque pretiosae, ut verè constituant suavissimam cordium nostrorum consolationem.

Dicamus ipsi saepe ex tenerrimo viscerum nostrorum affectu id, quod Guericus Abbas dicebat illi, applaudens gloriae Triumpho ipsius in die Assumptionis ejus: *Perge MARIA, perge secura in bonis Filii tui: fiducialiter age tanquam Regina, Mater Regis & sponsa, quasi diceret: Ite, o divina MARIA, progredere confidenter, accedito liberè plenam possessionem om-*

MIUAS

esse cordium nostrorum,

Qui sp
ant d
nonen
homin
su dig

nium bonorum Unigeniti Filii tui, age cum auctoritate Regina, utere illis cum confidentiâ Matris, dispone de omnibus cum potestate sponsæ magni Regis Regum, nulli pro te sunt limites, nulla respectu tui obtinet locum partitio, totum regnum, & tota potentia tua est; omnes divitiæ, omnisque celestium voluptatum abundantia le-

gitimo jure spectant ad te, eòquod sis Filia, Mater & Sponsa: *Indivisum habere tecum cupit imperium, omni tecum in unâ carne & uno spiritu indivisum fuit pietatis mysterium: Vive, regna, posside in æternum, dum interim nos aliud non faciemus in terris, nisi tuis applaudere, adgratulari magnificentijs.*

* *

ARGUMENTUM.

*Consideratio moralis circa dicta in hoc**Articulo.*

ARTICULUS X.

Porrige jam manus & accipe fructum non solum hujus Articuli, nec hujus solius ultimæ Consultationis, sed plurimarum, quæ hanc præcesserunt.

Perpende mente seriâ, immunis ab omni obstinatione & errore, quodnam sit maximum & præcipuum tuum negotium in hoc mundo: Nonne est placere Deo, & salvare animam tuam? Et vide, quàm cæci sint, qui contemnunt devotionem; Judica, quantum omni sanæ menti adversentur, qui credunt, quòd abjecta & inutilis sit occupatio, devovere se exercitijs pietatis, orationi bonorum librorum lectioni, mortificationi suarum passionum ac sensuum, recitationi Coronæ aut Rosarij, & similibus; quique dicere interdum audent, nonnulla sceminarum esse

amplecti devotionem, eòquod hæc careant habilitate magna exaultandi negotia. Examina bene & penitus pondera, quàm alieni fiat ejusmodi discursus non solum ab omni Christianâ pietate, sed etiam à sano sensu & ratione; quid enim magnum est & ponderosum inter omnia negotia hominum, quàm exercitia pietatis & devotionis?

Quando nobilissimum quid agunt, quàm dum agunt cum infinitâ Majestate Dei? quando insudant operi magis Excellenti, magisque necessario, quàm dum invigilant magno negotio æternitatis sue? quando ampliora nanciscuntur videntis fortunæ commoda, quàm quando locupletate se student, comparando sibi regnum DEi? & quando immortalem sibi acquirunt gloriam? quando infinitorum bo-

Non est majus, nec nobilissimum negotium exercitio devotionis.

Hhh hhh 2 norum

Qui sperant devotionem, sunt homines risu digni.

norum evadunt possessores? Et quando aperiunt sibi portam ad intrandum in gaudium ipsius DEI, nisi quando seridè incumbunt exercitijs devotionis? an appelles id opus abjectum, occupationem despicabilem, quæ non nisi ignavos ac pusillos deceat animos? an diceres, nonnisi illos, quibus magna tractandi negotia non est facultas, incumbere devotioni, velut rei, quæ agi possit in terris, minimæ? quæ igitur sunt magna hæc negotia, majoris momenti ac ponderis, quàm illa? Dic nobis, quæ magis digna æstimes precedentis alicujus viti occupatione? Quære ubi vis, scrutare omnia, maturè pondera omnes status & conditiones, & cuncta hominum negotia, à Regibus, qui resident in solijs, usque ad novissimum remigem in navigijs; compara successivè omnes hæc conditiones, cum conditione & negotio veri alicujus devoti, & videbis superare hanc cæteras omnes absque comparatione.

Omnia negotia mundi simul non sunt, quæ ei vera devotio.

Nec sit tibi fatis comparate illas omnes in particulari, sed sume omnes simul, nec unicam illarum occupationum omitte, illasque coærcvatas in lance alicujus libræ pondera, & in examen mitte cum unicâ & solâ devotione, & videbis illam solam majoris esse valoris, solam majoris momenti, solam majoris emolamenti, solam majoris gloriæ, solam majoris solatii, & denique solam majoris operationis & effica-

ciæ in rebus agendis, quàm omnes aliæ simul absque illâ; & exin judica, an dicere vel cogitare, quòd devotio sit res despicabilis, ridiculum non sit, & omnis experti rationis?

Ulterius adhuc progredere, & compara devotionem unius solummodò veri servi Dei cum omnibus negotijs, sive parvis, sive mediocribus, sive magnis, sive majoribus, sive maximis omnium hominum, qui existant adhuc, vel qui unquam existerunt in terris à creatione mundi, sed qui caruerint devotione, & videbis unicam solam bonam animam absque comparatione habere plus ponderis, plus valoris, plus meriti.

Sed nolo resumere totam vitam alicujus animæ devotæ, nec omnia devotionis exercitia, imò nec unicam solam diem; propono tibi nonnisi unicam opus bonum ab ipsâ Exantlatum; compara hoc & pondera in æquâ bilance veritatis æternæ, & probè experire, quanti valeat; & videbis valere id Paradisum, & valere id solum tantum, ut promereatur possessionem æternam infiniti boni pro eo, quòd cætera omnia absq; devotione, etiam multitudine suâ, & magnitudine apparenti totum obruant mundum, valeant nihil, nec mereantur visionem DEI vel unico momento.

Advocate huc omnes sapientes mundi, congregare huc & adnate maxima quæque ingenia, consulti-

lite

Vide. alleg. polit.

Confi. tio v. pag. 421.

Unicum solum bonum opus devotum majorem est omnibus negotijs mundi per cuncta sæcula.

lite & deliberatè cum illis desuper examine penitus magnam hanc & ponderosam veritatem: *Supernaturale præponderat omni eò, quòd est naturale; Divinum præponderat omni eò, quòd est humanum; æternum præponderat omni eò, quòd est temporale; Salus præponderat cæteris omnibus.* Quid respondere potestis ad hoc? impendite omnem ingenij vestri acrimoniam, ad excogitandum bonam aliquam rationem humanam, quæ propugnet vos adversùs validissimam hanc rationem divinam; non poteritis; omnis sapientia hominum suppeditare vobis poterit nec unam; & postquam bene fuerit agitata, succumbere tandem debet & cedere veritati.

Fatendum illi erit, nil esse in terris tam magnum, tam spectabile, quòd comparari possit veræ devotioni bonæ alicujus animæ: Quis est tam cæcus, ut id non videat, quis tam insanus, ut contradicere audeat? Afferendum tandem est, ex omnibus mundi occupationibus esse optimam, amplecti devotionem solidam, sinceram & veram; conditionem vniuersæ duntaxat animæ devotæ meliorem esse conditione omnium Regum terræ, pluriusque æstimandum esse novissimum servorum Dei, quam esse supremum Monarcham totius hujus mundi inferioris. Urgeo adhuc, ut res bene consideretur; Nonne verum est, illam solam plus lucrari

cunctis mercatoribus, qui negotiantur in universo orbe; ipsam solam majori pollere sapientiâ, quam omnes Ministros Curiarum, quos consulunt Principes velut oracula. Tandem enim verum est, quòd, quidquid agunt homines pietatis & devotionis expertes, nihil agant, nisi quòd se reddant æternum miserabiles; quòdque, quidquid agit bona anima, modò sit verè devota, agat omnia, eò quòd sibi comparet possessionem boni infiniti in omnem æternitatem.

O bone Deus! O amantissime Deus! Indulge cæcitati universali hominum; effunde unicum divini tui luminis radiolam super tenebras nostras: *Deus meus illumina tenebras meas:* O si misera mundi mancipia aperitent aliquando oculos ad aspiciendum magnam hanc veritatem, quæ complectitur omnes alias: *Non nisi uni Deo tibi servandum; Non nisi una anima tibi salvanda; Non nisi una beata æternitas tibi lucranda;* hoc bene scire, est omnia scire; hoc ignorare est omnia ignorare; facere bene hoc solum, est omnia facere; intermittere hoc solum, est nihil facere, nisi perdere Deum, perdere suam animam, & perdere æternitatem suam beatam, ad præcipitandum se in æternum in æternitatem infelicem; & exin videbis, an deinceps adhuc vel dicere, vel cogitare sis ausurus, devotionem esse abjectam & despicabilem,

H h h h h ; nec

Vide, an hic
illud
p. 11.

Consideratio
valde
magis ponderosa.

nec idoneam nisi animabus ignavis, quæ nullam conficiendi negotia magna habeat capacitatem:

Exercitium facile & valde utile.

Exantla & perficite negotia conditionis tuæ, sed nihil intueri in illis magnum, nisi solam voluntatem Dei; contemne illa in seipsis, tanquam res nihili, quæque non spectent ad te; Sed aspice in omnibus adorandam voluntatem Dei, quæ æstimare te faciet illa, & omnia etiam minima curare sollicitè, tanquam negotia Dei: Non intende alteri, nisi commodi & utilitati illius, nec prætende quid aliud, nisi ut perfectè placens supremo Domino tuo, perficiendo id bene, quòd mandaverit tibi. Memineris id ipsum quantocyùs finiendum, nec quidquam aliud te amplius curaturum; permittes mortuos sepelire suos mortuos, deseres mundum cum omnibus ipsius negotijs, committet is illa cuiquam alteri; siquidem is non indiget tui, nec tu in-

diges illius: Videbis tunc, omnia ipsius negotia non fuisse tua, eò quòd illa non sint æterna, & negotium tuum etiam non fuisse ipsius, eò quòd illud non sit temporale; Siquidem, uno verbo, nil magis est verum, quamvis nil minus sit cognitum, minusque credatur, quam sequens effatum: *Omne quòd non est æternum, non est anima immortalis negotium*; non debet igitur illius suscipere curam, non æstimare illud, & non nisi contemptim aspiciere; devotio est magnum ipsius negotium; pietas, quæ exstimulari debet in omnibus, quæ agit est præcipuum & magis ponderosum ipsius negotium; Cura salutis suæ æternæ est maximum & unicam ipsius necessarium; Cetera omnia non aspiciat, nec minimum quid curet. Beata, & millies magis, quam exprimi possit, beata anima, quæ bene hanc comprehendit veritatem.

§. Unicus.

Quòmodo Anima immortalis tractare debeat in tempore negotia æternitatis suæ.

Seminamus in tempore, ut colligamus in æternitate.

Sed de cætero, quamvis anima immortalis aspirare non debeat, nisi ad æternitatem, nihilominus se æstimare non debet infelicem eò quòd se videat constrictam, & veluti captivam in tempore, in hoc enim præstare potest mira, jaciens largiter & incessanter in terram æternitatis suæ beatæ semina,

quæ olim colliget & recipiet in cælo; dumòdò devota sit dumòdò unico suo bene intendat negotio, dumòdò bene suum collocaet tempus, utiliter laborandò, uti facere potest absq; ullà quasi difficultate. O mi Deus, quàm dives evadit hæc anima! sive non faciat nisi hoc solùm, sive alia negotia conficere debeat in

visâ

vita præfenti (parùm interest, modò sit verè devota) tam magna enim & mira patrare potest in tempore, pro ætèritate, & acquirete absque labore multo tam ingentes divitas, ut, qui figillatim enumeraret illas, & illarum aspiceret abundantiam, percelleretur horrore, nec illam comprehendere posset. Sed intuitus hic tam suavis, tamque consolatorius est, ut anima totius mundi vecordissimam admirabili accenderet Zelò, quique infatigabilem redderet ipsam in continuis exercitijs devotionis.

Quis est, quem non alliciat magnum hoc Sancti Pauli Apostoli effatum: *Momentaneum hoc & leve, æternum gloriæ pondus operatur in nobis*: Dicit nobis, quod momentum leve præfentis, & infelicis vitæ proferat & pariat nobis pondus æternitatis beata. Salomon, qui Rex erat tam potens, tamque magnificus, non donavit Hiram nisi Viginti pagos vel oppida in terrâ Galilæa pro viginti annorum servitijs, quæ illi impendit, Sed Deus, qui Monarcha est infinitâ ratione major & divior, impertitur servis suis totum Regnum suum pro mercede exiguorum servitorum, quæ impendant ipsi, non solum, quamdiu vivunt sed remuneratur unius diei labore, centies millenorum annorû proemij. O munificentiam boni hujus Domini! quis non exastuet desiderio sua ipsi exhibendi servitiâ?

sed plura adhuc facit; siquidem remuneratur horas, & non horas solum, sed momenta totâ & integrâ æternitate, de quo certus sum per hoc Sacræ Scripturæ oraculum, quod est infallibile: *Momentaneum hoc & leve, æternum gloriæ pondus operatur in nobis*. Verum de quo momento loquitur? loquitur de omnibus, siquidem nec unicum est in vitâ, de quo id æquè non dici possit, ac de altero. Jam cogita & vide, quousque te id deducere poterit.

In quolibet anno vitæ tuæ numeras trecentos, sexaginta & quatuor dies, & quælibet dies complectitur viginti quatuor horas; habes igitur in quolibet anno octo millenas, septingentas, sexaginta & sex horas. Jam quælibet hora diei includit sexaginta minuta; habes igitur in quolibet vitæ tuæ anno, quingenta viginti quinque millia, nongenta & sexaginta minuta vel momenta; & ex totâ hac multitudine nec unicum solum est, de quo affirmari non possint eadem cum veritate, præfata Sancti Apostoli verba:

Momentaneum hoc leve, æternum gloriæ pondus operatur in nobis; modò, dum tranfit, recipiat semen boni alienjus operis. Indevoti & impij nihil in eo seminant, & consequenter nihil etiam nec merent, nec colligent; siquidem Sanctus Paulus nobis dicit, nos nihil mersuros in æternitate, quod non se-

mina-

Quot momenta vitæ tuæ exi-
gis in servitio Dei,
tot acquiris coronas æteras.
Gal. 6. v. 6.

2. Cor. 4.
6. 17.

Bene remuneratur liberalius Salomone.

minaverimus in tempore : *Qua animi seminaverit homo, haec et metet.* Sed si verè devotus es, si agere studeas fidelem servum Dei, si tibi ipsi invigilas, sine intermissione applicandò te exercitijs pietatis, replere potes omnia tua momenta pretioso hoc semine, quod proferet tibi pondus aeternae gloriae; volo dicere, illa omnia, ubi agis cum libertate & attentione ad id, quod agis, quod facere potes facillimè; siquidem tantum abest, ut aliquam tibi id patriat difficultatem, ut potius magno tibi futurum sit adminiculo, ad faciendum, quando ceu scopum praefixeris tibi Deum, & habueris intentionem promovendi magnum negotium salutis tuae: si laboras, labora pro Deo, si quiescis, quiesce pro Deo, si pateris, patere pro Deo, si legis vel scribis, lege vel scribe pro Deo, si jejunas, si oras, si largiris Eleemosynam, ora, jejuna, largire Eleemosynam pro Deo; & ut verbo dicam id, quod magnus Apostolus nos docet: sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite: quod si facies, seminaveris in omnibus momentis vitae tuae, pretiosum germen, quorum unumquodque proferet fructum immortalis gloriae, quem metes in aeternitate.

Posthac enumera divitias tuas, & vide, an illarum inire nume-

merum poteris, omnemque illarum comprehendere magnitudinem: habes in unico anno, quingenta viginti quinque millia, nongenta & sexaginta momenta, quaecum omnia impleantur semine bonorum tuorum sepe, sunt totidem coronae aeternae, quas tibi producent; siquidem dubitare non licet de fecunditate alicujus momenti, cum Sacra Scriptura nobis asserat, unumquodque operari in nobis pondus aeternae gloriae; quot igitur momenta, tot etiam numerandae sunt Coronae. Quam stupenda divitiarum abundantia! & tamen non nisi unius adhuc anni est messis: quantas igitur habebis intra decem annos? quantas intra quadraginta? quantas intra quinquaginta vel sexaginta, vel plures adhuc annos, si exegeris hos in servitio Dei, exercens & amplectens veram devotionem? an facilè ad calculos hos poteris revocare.

Bene novi, non omnia momenta tua fore his plena, & magnam illarum partem mansuram hisce vacuam: Sed supponemus, te non seminasse, nisi dimidiam partem, supponamus non nisi quartam, non nisi semi-quartam partem; subduc de his rationem, & vide, quam copiosam sis obtenturus messem: dumque colligis è quolibet momento fructum boni seminis, quod illud replesti, videbis nec unicum ex illis fore, quod

sibi

Stupendae
devotio
alicujus
animae de-
votae.

1. Cor. 10.
v. 31.

tibi suum non impertiatur thesaurum, hincque thesaurus minor non erit, quàm possessio Dei. Ecce quæ tandem futura sit divitiarum tuarum abundantia.

Tunc perspicies, quàm beatus sis futurus ex eo, quod singularem fueris amplexus devotionem; videbis, & admiraberis id, quod non poteris comprehendere, videbis id, & cor tuum perfusum gaudiò non cessabit benedicere Deum, exsolvere illi grates in omnem æternitatem. Bene ominata momenta, inquires, quæ consecravi servitio Dei, non nisi hæc numero, cetera enim omnia mihi sunt inutilia! Beata omnia tempora, quæ litata à me sunt devotioni, omnia namque residua pro me, & quantum ad me, sunt perdita. Beati dies, in quibus devotus extiti, devotus JESU Christo, devotus Sanctissimæ Virgini (hæc enim devotiones, si veræ sunt, nunquam ab invicem separantur) Eheu! si bene habuisssem exploratum, quod proprijs

meis modò perspicio oculis, nunquam fecissem aliud cunctis momentis vitæ meæ, quàm JESU Christo, & Sanctissimæ Virgini devotionis offerre opera; Siquidem luculenter video, id omne esse, quod bonum, quod proficuum, quod pretiosum continet & possidet mundus; omne reliquum non nisi est vanitas.

Tu igitur, mi Fratres, qui ultimas has lecturus es lineas, credas id modò firmissimè, & ex nunc firmiter tecum statue, sed tam firmiter, quasi te voto obstringeres, futurum te deinceps, quoad vita tibi superstes erit (mediante divinâ gratiâ, quæ nunquam tibi deerit) devotissimum JESU Christo, & Virgini Sanctissimæ. Dimitto te cum bono hoc proposito & precor flexo poplite, & exardentissimo affectu cordis mei: Deus Pater JESUS Christus, amabilissimus Salvator meus, Spiritus Sanctus, & Sanctissima Virgo confirmet id ipsum.

*Gratiarum acto & Conclusio totius hujus
parvi operis.*

Grates immortales exsolvo tibi, ô Sanctissima Virgo, adoranda Mater Dei mei, salvatoris mei; Augustissima Regina Angelorum & hominum, suprema Domina omnium Creaturarum: Invoco, & omnium creatorum Entium, quæ universum incolunt orbem, im-

R. P. Isaac, Consultat, Tom. III.

ploro opem, ut me adjuvent in reddendo tibi grates pro innumeris beneficijs, quæ incomparabilis tua in me contulit bonitas, totius meæ decursa vitæ

Sed inter alia pro honore, quo affecisti me, dum meâ uti voluisti operâ, ex consilio quidem & hor-

liiii

tatu

tatu plurimorum fervorum tuorum, gloriæ tuæ exstantium zelo, ad exarandum aliquid de tuis excellentijs. Obligatio mea non minus, quam mea inclinatio impellebant me quidem ad credendum illas; sed maxima mea inhabilitas retinebat me, metuque percellere me tanti Majestatis argumenti. Dicebam illis, moliri id non audeo, nec ita temerarius ero, ut accensere me velim numero tot tantorumque fervorum Virginis Sanctissimæ, qui tam amplè, tamque dignè scripserunt de illâ, quæque tam sublimi, tam altâ voce ipsius decantârunt laudes: Siquidem, cheu! Quis sim ego in comparatione eorum? Nonnisi tenuis sum pulvisculus, cum magnis hisce montibus comparatus.

Verum sit respondebant mihi, te minus adhuc esse, quam dicas; sed propterea minimus pulvisculus non desinit solum tenere locum & obire partem magni hujus universi; & quamvis sanè ad nihilum accedat proximè, & sermè non plus sit illo, potitur tamen gloriâ, ut opus sit manuum Omnipotentis Creatoris mundi, non minus, quam cœli sunt & sidera; ne metuas, parvitatem tuam repellendam à Sanctissimâ Virgine: Erit potius appositum; illa, quæ novit, humilitatem suam summè profundam attraxisse supra se oculos Dei, ipsiusque ita demulsiße cor, ut obstrinxerit ipsum ad eligendum se in

Matrem suam, oblectabitur ex hoc, quod velut pulvisculum aspiciat te ad pedes suos; firmiter persiste in hac incapacitatis tuæ persuasione, credens, te nihil facere posse, quod dignum sit consideratione, pro ipsius obsequio; dum tot magna ingenia, tot animæ zelo succensæ, accumulârunt ipsi thesauros laudum & gloriæ; ne intermittas in paupertate tuâ inferre parvum denarium tuum thesauro immensarum, ipsius divitiarum; si is nil habeat valoris ex se ipso, valere quid poterit adjectus alijs; & saltem in magnâ hâc eorum, qui ipsam honorant, multitudine, id obibis muneris, quod pulvisculi granum in universo orbe.

Tandem igitur cessi, O Sanctissima Virgo, & ausus sum tibi dicere, quod Abraham dicebat Deo: *Loquar ad Dominum, cum sim pulvis & cinis*: Quantumvis non sim nisi pulvis & cinis, loquat ad supremam meam Dominam, quam honoro, quàmque infinitâ ratione reveor post Deum; & quantum possibile mihi fuerit, glorificabo illam; & ideò ausus sum meos attollere oculos ad aspiciendum in faciem tuam, omni admissus sum contentione cogitare de te, consideravi, indagavi, uti potui incomparabiles excellentias tuas; examinavi sacræ scripturæ oracula, quæ loquuntur de te, consului Sanctos Patres, aures dedi sacræ Theologiæ, & potissimum converti me

ad

ad te, rogans & obsecrans te, ut me instrueres, & ipsamet inspirares mihi, quid dicere vel scribere me velles de excellentijs tuis. Accepi, quod impertiti dignata es mihi, non secundum amplitudinem ingentis Oceani, quam effundis è sinu tuo, sed secundum tenuitatem vasis illud recipientis, & parum quid exaravi de illis in parvo hoc libro.

Sed fateor, & agnosco, quòd locutus sim tam abjectè de excellentijs tuis, & tua decantaverim elogia voce tam infirmâ, tam raurâ, tamque dissonâ, ut postulare à te veniam necesse sit mihi, sicut & facio provolutus ad pedes tuos, & dejectâ in terram facie. Non imitator illum Musicum, cui cum obligisset honor cantandi in præsentia Regis sui, is observans, quòd placuisset illi, per magnam expectabat ab eo remunerationem; sed Princeps mercedis loco hæc illi dedit verba: Satis habuisti coram me Cytharizando: Plus quam nimium accepisti à me præmium, dum accommodari tibi aures, non dedignans me tuâ oblectare harmoniâ: Nimius profectò honor, ac nimia pro me felicitas est, ò Augustissimâ Angelorum Regina, quòd permiseris me tuas modulari laudes in præsentia tuâ; absit à me aliquam prætereundam remunerationem, dum obligarum me agnosco ad exsolvendum grates, & efflagitandum veniam; plus quam nimiam mihi

faciam credere retributionem, si tibi placuisset, quidquam præstando, quòd habuisses acceptum: Si exhauissem omnes tum corporis, tum animæ meæ vires in tuo seruitio, non exigere magis pretiosam remunerationem, nisi id solatij, quòd ratione quâdam attulissem tibi; ita plus quam nimio oblectarer, plus quam abundanter mihi crederem satisfactum, si hoc me afficeret favore, dicendo mihi: Audivi te, & placuisti mihi: Satis habuisti, coram me cytharizando.

O-DEUS! Nonne plus quam nimia sit remuneratio vermiculo terræ, potitum esse prærogativâ, exarandi & evulgandi quidquam de excellentijs Matris Dei; postquam ipsa mihi jam obtinuerat favorem aliquid serbendi de excellentijs Dei Trini & Unius; sicut & de Excellentijs Filij ipsius Unigeniti JESU Christi, voluisse mihi quoque permittere, ut loquerer de Excellentijs suis proprijs, quanti id mihi æstimandum? Sane non labor hic est, sed merces tam pretiosa, ut illâ majorem desiderate non possem in mundo.

Nonne amplissima sit merces, ò Mater Admirabilis, potitum esse consolatione, cogitandò de te, considerandò tuas Excellentias, sequendo te ubivis ab æternitate usque ad æternitatem, id est, ab instanti æterno tuæ prædestinationis usque ad instanti æternum tuæ glori-

rificationis; nunquam non aspiciendô te in diversis, quæ confecti in mundo, itineribus; inter duo extrema, quamvis verum sit, quod infirma mens mea non nisi ita à longe te fuerit secuta, ut vix strictim & ex transcurso te videre & consequenter nec minimam partem poterim observare excellentiarum & pulchritudinum tuarum: Sic primus omnium agnosco, id quod omnes videbunt optimè, id parum, quod circa illas delineavi, in hoc parvo opere, non esse ad summum nisi umbram umbræ Archetypi, sive originâlis. Sed quàm imperfectum ac rude id esse possit, consolor, me in paupertate meâ, nec quidquam ibi adesse, quod vel minimum à Catholica defleat veritate; siquidem protector ad pedes JESU Christi Unigeniti Filij tui, & ad tuos provelutus, quod si ex subreptione mihi vel unicum excedisset verbum non conforme fidei, aut Ecclesiæ Catholicæ Apostolico-Romanæ sensui, deletum & expunctum id esse volo.

Et nunc, ô Augustissima cæli terræque Regina, subsistendi tempus est, cum meas intuear hic limites, edquod amplius haud nôrim, ubi te inquiram, postquam oculis & corde secutus te sum usque in cælum, cum nihil sit supra hunc ultimum sublimationis tuæ terminum: Ecce te igitur in apogæo gloriæ tuæ, & summo excel-

lentiarum tuarum collocatam vertice; ecce te positum à manu Desupra Thronum Regni sui æterni ut in æternum non amplius descendas ab illo: Omnes hic Angeli Beati, omnèsque Sancti, qui sunt in gloriâ, videbunt te, admirabuntur te, & laudabunt te in cuncta sæculorum sæcula: hic tandem in æternum tu purissimis & abundantissimis domus Dei fueris delicijs; ita in æternum. O solatium omnium animarum te amantium, teque omni prosequentium veneratione! Tu igitur tota affluis honoribus, gloriâ, delicijs in omnem æternitatem: Regnum tuum carebit sine; & gaudium quoque nostrum carere illo debet in gaudii tui contemplatione.

Desino igitur hinc facere verba, meo silentio, melius te honorans quàm meo eloquio; semper autem oculi aperti mihi erunt ad aspiciendum te, cum maximâ cordis mei oblectatione in Throno magnificentiarum tuarum: Nunquam non licitum mihi erit porrigere ad te manus, ad implorandum auxilium tuum in cunctis necessitatibus meis, & expectabo illud cum fiduciâ, plurimis edoctus experimentis, nunquam te mihi dedisse repulsam. Non intermittam offerre tibi omnia desideria, omnèsque gemitus animæ meæ, quibus efflagitem te, urgeam te, importunè obsecrem te, per omnem amorem, quo
 Uni-

Unigenitum tuum prosequeris Filium, amabilissimum Salvatorem meum, & per pretiosam & vulneribus ipsius promanantem sanguinem, ut misero mihi esse velis refugium, fiducia, prore-
ctio in omnibus periculis vite meae, & potissimum in mortis meae hora, quae verisimiliter longè amplius non abest. Tandem

Sanctissima Virgo, modò tibi refero, & semper referabo cor meum, rogans te, ut illud possideas, illud dirigas, illud impleas cunctis bonis desiderijs, quae magis tibi erunt accepta, quaeque magis placebunt Charissimo Filio tuo,

JESU Christo.

Amen.

☩ (O) ☩

*Omnia ad majorem DEI, Virginisque absque
labe concepta honorem & gloriam.*



iiiiii 3

IN-